

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

02.04.2019

м. КИЇВ

№ 143

Про затвердження Правил
забезпечення пожежної безпеки
в системі Міністерства оборони
України

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

" 11 " липня 2019 р.

за № 464/33435

Керівник реєструючого
органу

підпис

Відповідно до статті 18. Кодексу цивільного захисту України, пункту 3 розділу I Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697 (зі змінами), з метою забезпечення пожежної безпеки на об'єктах Міністерства оборони України, Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та з урахуванням специфічних умов і особливостей **наказую**:

1. Затвердити Правила забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України, що додаються.

2. Генеральному штабу Збройних Сил України забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони України

С. ПОЛТОРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України

02 квітня 2019 року № 143

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України	
“ 11 ”	листопада 20 19 р.
за № 464/33435	
Керівник реєструючого органу _____	підпис

ПРАВИЛА

забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України

I. Загальні положення

1. Ці Правила визначають вимоги щодо пожежної безпеки для органів військового управління, військових частин, військових навчальних закладів, будинків офіцерів, музеїв, спортивно-тренувальних споруд, закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, установ та організацій, які належать до сфери управління Генерального штабу Збройних Сил України, Міністерства оборони України, органу управління та структурних підрозділів Державної спеціальної служби транспорту (далі – військові частини), інженерного обладнання, яке розташовано на території військових частин (військових містечок), клубів, їдалень, інших будинків, споруд, майданчиків відкритого зберігання, а також конференц-залів, актових залів, залів зборів, навчальних аудиторій та інших приміщень та об'єктів (далі – об'єкти військових частин), які належать до сфери управління Міністерства оборони України, та поширюються на

території та об'єкти військових частин, що експлуатуються, реконструюються та технічно переоснащуються.

2. Забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України організовується відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, Типового положення про відомчу пожежну охорону, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 5 (зі змінами), статутів Збройних Сил України, Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697 (далі – ППБ), Положення про пожежну безпеку в Міністерстві оборони України і Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 29 вересня 2014 року № 685, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02 грудня 2014 року за № 1537/26314 (далі – Положення про пожежну безпеку), та інших нормативно-правових актів, нормативно-технічних документів.

3. Категорії приміщень, будинків за вибухопожежною та пожежною небезпекою зазначаються в проектно-кошторисній (проектній) документації на ці приміщення (будинки), визначаються головним інженером, начальником квартирно-експлуатаційної служби військової частини, організаціями, що мають відповідних фахівців.

Категорії приміщень, будинків за вибухопожежною та пожежною небезпекою наведені в додатку 1 до цих Правил.

4. Класифікацію будівельних матеріалів щодо їх пожежної небезпеки наведено в додатку 2 до цих Правил.

Використовувати будівельні матеріали, протипожежні двері (ворота, люки, вікна) за відсутності сертифікатів відповідності, іншої документації,

складеної за результатами проведеної оцінки їх відповідності, забороняється.

II. Вимоги пожежної безпеки до утримання територій та об'єктів військових частин

1. На територіях та об'єктах військових частин встановлюються технічні засоби (системи, пристрої) для подавання звукового сигналу з метою оповіщення особового складу на випадок пожежі.

Як технічні засоби (системи, пристрої) оповіщення про пожежу використовуються електричні сирени, радіотрансляційні мережі, дротові канали телефонного зв'язку тощо.

2. Облаштування місць для куріння, куріння на технічних і складських територіях військових частин, у парках техніки та озброєння, сховищах, ангарах, приміщеннях закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, лікувальних закладів заборонено.

3. Розлите на територіях та/або на підлозі об'єктів військових частин пальне та/або олива негайно прибирається за допомогою піску, тирси або залишків тканини (ганчір'я) та видаляється у спеціально відведене місце.

4. Не допускається розміщення приміщень категорій А і Б безпосередньо під і над приміщеннями клубів, будинків офіцерів, музеїв, закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, їдалень військових частин, військових навчальних закладів, наукових (проектних) установ, спортивно-тренувальних споруд та іншими приміщеннями, призначеними для одночасного перебування більше 50 осіб.

5. Для зовнішнього облицювання стін будинків І ступеня вогнестійкості забороняється використовувати горючі матеріали, для

зовнішнього облицювання стін будинків II та III ступенів вогнестійкості дозволяється використовувати матеріали групи горючості Г1.

6. Забороняється застосовувати для опорядження стін і стель залів для глядачів клубів, будинків офіцерів, музеїв, залів спортивно-тренувальних споруд, закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, залів для приймання їжі їдалень військових частин, конференц-залів, актових залів, залів зборів, навчальних аудиторій (крім розташованих у будинках V ступеня вогнестійкості), розміщених на території військових містечок, матеріали з пожежною небезпекою, вищою за Г2, В2, Д2, Т2.

7. У будинках усіх ступенів вогнестійкості, крім будинків V ступеня вогнестійкості, на шляхах евакуації не дозволяється застосовувати будівельні матеріали груп вищої пожежної небезпеки, ніж:

Г1, В1, Д2, Т2 – для опорядження (облицювання) стін, стель і заповнення в підвісних стелях вестибюлів, сходових кліток, ліфтових холів;

Г2, В2, Д2, Т2 – для опорядження (облицювання) стін, стель і заповнення в підвісних стелях коридорів, холів і фойє;

Г2, РП1, Д2, Т2 – для покриттів підлоги вестибюлів, сходів, сходових кліток, ліфтових холів;

В2, РП2, Д2, Т2 – для покриттів підлоги коридорів, холів, фойє.

Дозволяється в коридорах, холах (крім ліфтових холів), фойє влаштовувати підлогу з деревини.

Каркаси підвісних стель на шляхах евакуації та в приміщеннях виконуються з негорючих матеріалів.

8. У залах для глядачів та інших приміщеннях клубів, будинків офіцерів, музеїв, залів спортивно-тренувальних споруд, закладах дошкільної освіти, дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, залах для приймання

їжі їдалень військових частин, конференц-залах, актових залах, залах зборів, навчальних аудиторіях, крім розташованих у будинках V ступеня вогнестійкості, не дозволяється застосовувати штучні килимові покриття з пожежною небезпекою, вищою за Т2, Д2, РП2.

9. Місткість конференц-залів, залів зборів, навчальних аудиторій визначається з розрахунку не менше ніж:

1,25 м² площі на одну особу в приміщеннях з кількістю місць до 150 (з пюпітрами біля крісел);

1,1 м² площі – у приміщеннях з кількістю місць до 150 (без пюпітрів біля крісел);

1,1 м² площі – у приміщеннях з кількістю місць понад 150 (з пюпітрами біля крісел);

1 м² площі – у приміщеннях з кількістю місць понад 150 (без пюпітрів біля крісел).

Місткість актових залів має відповідати вимогам норм проектування, за відсутності таких норм – визначатися з розрахунку не менше ніж 0,75 м² площі залу на одну особу.

Місткість навчальних кабінетів (класів) визначається з розрахунку 2 – 2,6 м² площі приміщення на одну особу.

10. У конференц-залах, актових залах, залах зборів відстань між спинками крісел (стільців) має бути не менше ніж 0,9 м, при цьому ширина проходів між рядами крісел (стільців) у разі опущених сидінь має бути не менше ніж 0,45 м.

11. Двері до сходових кліток, коридорів, вестибюлів, фойє, тамбурів обладнуються пристроями для самозачинення, які утримуються у справному стані та ущільнюються впритул.

12. На дверях, які встановлені на евакуаційних виходах, встановлюються замки, що відкриваються зсередини без ключа.

На дверях евакуаційних виходів встановлювати електромеханічні, електронно-механічні, електромагнітні замки з електронним управлінням забороняється.

13. Меблі та обладнання в приміщеннях розставляються так, щоб не перешкоджати евакуації особового складу в разі пожежі.

14. Документи, папір та інші горючі матеріали зберігаються на відстані не менше ніж 1 м від електрощитів, 0,5 м від електросвітильників та сповіщувачів автоматичної пожежної сигналізації, 0,15 м від приладів центрального опалення.

15. У разі використання для освітлення підвісних газових ламп або ліхтарів вони надійно підвішуються до стелі й обладнуються металевими запобіжними ковпаками над склом. Відстань від ковпака над лампою або кришки ліхтаря до конструкцій стелі, виконаних з горючих матеріалів, має бути не менше 0,7 м, від скла лампи (ліхтаря) до стін, виконаних з горючих матеріалів, – не менше 0,2 м.

Настінні газові лампи (ліхтарі) забезпечуються металевими відбивачами світла та надійним кріпленням до стін.

Настільні газові лампи (ліхтарі) обладнуються стійкими основами. Лампи (ліхтарі) заправляються лише освітлювальним газом. Заправлення їх бензином не допускається. Газові лампи (ліхтарі) забороняється встановлювати біля горючих матеріалів та предметів.

Запаси газу зберігаються у визначених місцях у тарі, що виготовлена з негорючих матеріалів, не б'ється та щільно зачинена. Запас газу для підрозділу не має перевищувати 10 л. Зберігати запаси газу в приміщеннях

підрозділів, у наметах, призначених для проживання особового складу, забороняється.

16. Військова техніка, автомобілі-цистерни, призначені для перевезення небезпечних вантажів, легкозаймистих рідин (далі – ЛЗР), горючих рідин (далі – ГР), обладнуються заземленням, вимикачами для відключення акумуляторної батареї автомобіля, первинними засобами пожежогасіння (вогнегасниками, покривалом з негорючого теплоізоляційного полотна, грубововняної тканини або повсті розміром не менше ніж 1,5 x 1,5 м, ящиком із сухим піском ємністю не менш як 0,5 м³, лопатою). Вихлопні труби техніки обладнуються справними іскрогасниками. Вихлопні труби автомобілів-цистерн і спеціально обладнаної техніки, призначеної для перевезення ЛЗР та ГР, виводяться під радіатор.

17. На території та на об'єктах військових частин забороняється:

влаштовувати звалища горючих відходів;

залишати після закінчення робіт тару з ЛЗР та ГР, балони зі стисненими і зрідженими газами за межами визначених місць, а також ацетиленові генератори із залишками невідпрацьованого карбіду кальцію або карбідного мулу;

зберігати ЛЗР, ГР, фарби, мастила, промаслений одяг та ганчір'я за межами спеціально визначених місць;

прибирати приміщення із застосуванням ЛЗР та ГР;

зливати ЛЗР, ГР та інші небезпечні рідини в каналізаційну мережу;

відігрівати замерзлі водогінні та інші труби в будинках відкритим вогнем (факелами, паяльними лампами та іншими засобами);

розміщувати на майданчиках сходових кліток та інших шляхах евакуації меблі, обладнання та інші матеріальні цінності;

перекривати доступ до засобів пожежогасіння.

III. Вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання

1. Електричне обладнання

1. Електричні машини, апарати, обладнання, електропроводи та кабелі, які розташовані на території військових частин та належать до сфери управління Міністерства оборони України, мають відповідати вимогам Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 25 липня 2006 року № 258, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2006 року за № 1143/13017 (у редакції наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 13 лютого 2012 року № 91) (далі – ПТЕ), Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 09 січня 1998 року № 4, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 10 лютого 1998 року за № 93/2533, та інших нормативно-технічних документів.

2. Прокладання електропроводки та підключення до існуючих електромереж додаткових струмоприймачів здійснюються з дозволу квартирно-експлуатаційних органів і служб пожежної безпеки Збройних Сил України за умови дотримання допустимого струмового навантаження електромережі.

3. Не дозволяється проходження повітряних ліній електропередач та зовнішніх електропроводок над:

технічними (складськими) територіями арсеналів, баз, складів ракет, боєприпасів, авіаційних засобів ураження, вибухових речовин, центрів (складів) забезпечення паливом, компонентів ракетного палива;

горючими покрівлями об'єктів;

сховищами, навісами та майданчиками відкритого зберігання ракет, боєприпасів і вибухових речовин, сховищами пально-мастильних матеріалів та інших горючих матеріалів.

4. Під час розміщення резервних джерел живлення (мобільних електростанцій) за межами будівель та споруд мінімальні відстані від них мають бути:

до будівель і споруд I та II ступенів вогнестійкості – не менше ніж 10 м;

до будівель і споруд III, IIIa, IIIб ступенів вогнестійкості – не менше ніж 20 м;

до будівель і споруд IV, IVa, V ступенів вогнестійкості – не менше ніж 30 м.

5. Для загального відключення силових та освітлювальних мереж складських та виробничих приміщень, в яких є вибухонебезпечні та пожежонебезпечні зони будь-якого класу, пунктів технічного обслуговування та ремонту озброєння, техніки, літаків (гелікоптерів) встановлюються розподільні щити (пульти керування, апарати відключення (вимикачі)) поза межами (зовні) цих приміщень на негорючих стінах (перегородка) або на окремих опорах, розташованих на відстані не менше ніж 5 м від будівель. Розподільні щити (пульти керування, апарати відключення (вимикачі)) розміщуються в ящиках (шафах) з негорючих матеріалів або в нішах, які опломбовуються та замикаються на замок.

6. Електрошафи, розміщені в коридорах, у вестибюлях, холах, фойє та інших шляхах евакуації, замикаються.

Електрощити, групові електрощитки оснащуються схемою підключення споживачів з пояснювальними написами із зазначенням номінального струму апарата захисту (плавкої вставки).

7. Електричні прилади та апаратура вмикаються в електромережу тільки за допомогою справних штепсельних з'єднань та електророзеток заводського виготовлення.

8. Електричні опалювальні прилади розміщуються на відстані не менше ніж 0,25 м від горючих матеріалів і будівельних конструкцій.

9. Забороняється застосовувати електронагрівні прилади в пожежонебезпечних зонах складських приміщень, будівлях архівів, музеїв, бібліотек (крім спеціально призначених і обладнаних для цього приміщень), а також у будівлях (приміщеннях) іншого призначення, в яких можливість використання таких приладів обмежується цими Правилами.

10. Переносні електричні світильники обладнуються захисними скляними ковпаками і сітками. Для цих світильників та іншої переносної електроапаратури застосовуються гнучкі кабелі та проводи (шнури) з мідними жилами.

11. Лінії електромереж для живлення персональних комп'ютерів, периферійних пристроїв (принтерів, сканерів тощо) виконуються окремою груповою трипровідниковою мережею, яка складається з фазового, нульового робочого та нульового захисного провідників.

12. Електромережа штепсельних розеток для живлення персональних комп'ютерів і периферійних пристроїв прокладається по підлозі поруч зі стінами приміщення в металевих трубах (гнучких металевих рукавах, пластикових коробах, пластмасових рукавах) з відводами до обладнання.

У разі розміщення в приміщенні до п'яти персональних комп'ютерів і периферійних пристроїв допускається прокладання трипровідникового захищеного проводу або кабелю в оболонці з негорючого чи важкогорючого

матеріалу по периметру приміщення без металевих труб (гнучких металевих рукавів, пластикових коробів, пластмасових рукавів).

Площа перерізу нульового робочого та нульового захисного провідника в груповій трипровідниковій мережі має бути не менше площі перерізу фазового провідника.

13. У приміщенні, де одночасно експлуатуються понад п'ять персональних комп'ютерів і периферійних пристроїв, на помітному та доступному місці встановлюється резервний вимикач, який повністю вимикає електричне живлення приміщення, крім освітлення.

14. Індивідуальні та групові штепсельні з'єднання та електророзетки, які використовуються для підключення персональних комп'ютерів і периферійних пристроїв, монтуються на негорючих або важкогорючих основах (пластинах).

15. Вузли комунікаційної апаратури (сервери, блоки живлення, модеми, персональні комп'ютери тощо), які працюють цілодобово, встановлюються на негорючих поверхнях або в спеціальних комутаційних шафах.

16. Під час експлуатації електричного обладнання забороняється:

користуватися електронагрівальними приладами за межами визначених та спеціально обладнаних приміщень (місць);

складати одяг, промаслені речі, горючі матеріали та предмети на електричних опалювальних приладах;

залишати без нагляду увімкненими електричні опалювальні, нагрівальні та інші прилади й електричне обладнання;

перекривати доступ до електрощитів та електрорубильників;

зберігати біля електричного обладнання папір та інші горючі матеріали;

користуватися несправними електромережами та обладнанням;

обгортати електролампи папером і тканиною, заклеювати чи закривати електричні проводи шпалерами, плакатами та іншими горючими матеріалами;

застосовувати для електромереж слабкоструміві проводи (радіо-, телефонні тощо).

2. Опалення

1. Перед початком опалювального періоду теплові мережі, котельні, системи централізованого опалення, печі, опалювальні котли й димарі, які розташовані на території військових частин та належать до сфери управління Міністерства оборони України, перевіряються та за потреби ремонтуються. Результати перевірок фіксуються у журналі із зазначенням дати, прізвища особи, яка здійснювала перевірку, та проставленням її підпису.

Несправні опалювальні пристрої не допускаються до експлуатації.

2. На опалювальний період наказом командира військової частини призначаються особи (опалювачі), на яких покладається топлення печей, опалювальних котлів. Зазначені особи допускаються до експлуатації опалювальних приладів та систем опалення після проходження протипожежних інструктажів.

3. Для опалення наметів (бліндажів) на кожну добу призначаються окремі опалювачі, які проходять інструктаж з вимог пожежної безпеки під час експлуатації пічного опалювання і додержуються їх під час чергування.

Графіки чергувань опалювачів складаються окремо для кожного намету (бліндажа).

Під час опалення наметів опалювачами проводиться огляд димарів щодо щільності їх з'єднання, дотримання безпечних відстаней до горючих

елементів наметів, а також надійності кріплення клапанів отворів для встановлення димових труб.

4. Контроль за печами та опалювальними котлами в підрозділах покладається на старшину та чергового роти, у штабі військової частини – на чергового штабу частини, в інших приміщеннях – на особу, призначену наказом командира військової частини.

Контроль за печами та опалювальними котлами в наметах, бліндажах покладається на командира підрозділу (старшого намету, бліндажа).

5. Топлення печей, опалювальних котлів (за винятком тимчасових металевих печей, встановлених у наметах, бліндажах) закінчується не пізніше ніж за дві години до відбою. У навчальних та службових приміщеннях опалення проводиться з шостої ранку й закінчується за годину до початку занять (робіт).

6. Попіл і шлак, які вигрібаються з топок, заливаються водою та виносяться в місця, спеціально відведені для цього.

7. Очищення димарів, печей, опалювальних котлів від сажі проводиться перед початком опалювального сезону, після закінчення опалювального сезону, а також протягом усього опалювального сезону, а саме:

опалювальних печей періодичної дії на твердому та рідкому паливі – не рідше одного разу на три місяці;

печей безперервної дії – не рідше одного разу на два місяці;

кухонних плит та кип'ятильників – один раз на місяць.

Результати очищення фіксуються в журналі.

8. Після закінчення опалювального періоду печі, опалювальні котли й

димарі після їх очищення оглядаються старшиною роти або особою, призначеною наказом командира військової частини, разом з начальником квартирно-експлуатаційної служби військової частини, після цього дверцята печей запломбовуються (запечатуються). Результати очищення та перевірок фіксуються в журналі.

9. Відстань від печей, опалювальних котлів до стін (перегородок), виконаних з горючих матеріалів, має бути не менше 0,7 м, від топкових отворів – не менше 1,25 м.

10. Улаштування тимчасових металевих печей дозволяється тільки в приміщеннях будинків штабів та управлінь, будинків офіцерів, клубів, бібліотек, їдалень, лікарняних, амбулаторно-поліклінічних, санаторно-курортних, фармацевтичних (аптечних) закладів, закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, навчальних корпусів військових навчальних закладів, службових корпусів наукових (проектних) установ, спортивно-тренувальних споруд, гуртожитків, казарм (далі – об'єкти загальновійськового призначення), а також у житлових будівлях, наметах, бліндажах, місцях несення вартової та внутрішньої служби, кунгах з дотриманням вимог ППБ, інструкцій підприємств-виробників цих приладів.

11. У разі встановлення тимчасових металевих печей без ніжок, а також тимчасових цегляних печей на підлогу з горючих матеріалів простір під печами ізолюється чотирма рядами цегли, покладеними пліском на глиняний розчин.

У разі встановлення тимчасових металевих печей на ніжках на підлогу з горючих матеріалів простір під печами ізолюється одним рядом цеглин, покладених пліском на глиняному розчині, або негорючим теплоізоляційним

матеріалом завтовшки не менше 0,12 м з обшиттям зверху покрівельним залізом.

12. Ізоляційна площа над підлогою з горючих матеріалів під тимчасовими металевими печами має виступати за периметр перед топкою (топковим отвором) не менше ніж на 0,7 м, з боків – не менше ніж на 0,25 м.

13. Відстань від тимчасових металевих печей до стін (перегородок) будинків, елементів наметів, бліндажів, кунгів, виконаних із горючих матеріалів, стелажів, шаф та іншого обладнання і майна має бути не менше ніж 1 м, від топкових отворів – не менше ніж 1,25 м.

14. Металеві димові труби, що прокладаються під стелею або паралельно до стін та перегородок будинків, бліндажів, кунгів, виконаних із горючих матеріалів, вздовж елементів наметів, розміщуються від них:

без ізоляції на трубах – на відстані не менше ніж 0,7 м (до елементів наметів – не менше ніж 1 м);

з ізоляцією, яка не допускає підвищення температури на зовнішній поверхні труб понад 90 °С, – на відстані не менше ніж 0,25 м.

15. Загальна довжина металевої димової труби не має перевищувати 10 м. Деталі труби щільно з'єднуються між собою в напрямку руху диму та на глибину не менше одного діаметра труби.

16. Металева димова труба вставляється в цегляну кладку стаціонарно встановленого димаря на глибину не менше ніж 0,1 м.

17. У разі прокладання металевої димової труби через стіни та

перегородки з горючого матеріалу влаштовуються цегляні перегородки завтовшки 0,38 м.

18. У разі виведення металевої димової труби через вікно кунга (отвір для встановлення димових труб намету) у вікно (отвір) вставляється лист покрівельного заліза розміром не менше трьох діаметрів труби. Кінець труби виводиться за стіну кунга не менше ніж на 0,7 м та закінчується спрямованим угору патрубком.

Патрубок димової труби має бути вище даху кунга (намету) не менше ніж на 1 м.

19. Димові труби будівель із покриттям з горючих матеріалів, наметів, кунгів обладнуються іскровловлювачами з металевою сіткою з отворами розміром не більше ніж 0,005 x 0,005 м.

20. Не допускається розташування газових та електричних інфрачервоних випромінювачів у вибухонебезпечних зонах виробничих та складських приміщень за відповідною класифікацією.

Не допускається застосування системи опалення та нагрівання з газовими та електричними інфрачервоними випромінювачами:

у приміщеннях підвальних та цокольних поверхів;

у будівлях III – V ступенів вогнестійкості;

на стоянках автомобілів, у книгосховищах та архівах, вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщеннях за відповідною класифікацією.

21. У приміщеннях для наповнення та зберігання балонів зі стиснутим або зрідженим газом, а також у приміщеннях складів категорій А, Б, В за вибухопожежною та пожежною безпекою, коморах та місцях, відведених для зберігання горючих матеріалів, опалювальні прилади мають бути

загороджені екранами із негорючих матеріалів на відстані не менше ніж 0,1 м від цих приладів, які передбачають доступ до них для очищення.

22. Забороняється:

користуватися несправними печами;

залишати горючі матеріали й майно поблизу печей;

використовувати у приміщеннях об'єктів загальновійськового призначення, а також у наметах, бліндажах, місцях несення вартової та внутрішньої служби, кунгах печі, що працюють на рідкому і газоподібному паливі;

сушити спецодяг, промаслені речі, горючі матеріали і предмети на електричних опалювальних приладах, проти пічних отворів;

топити печі, опалювальні котли у години відпочинку (сну) особового складу (за винятком опалення наметів, бліндажів);

зберігати у приміщеннях (наметах, бліндажах, кунгах) запас палива, який перевищує добову потребу;

встановлювати тимчасові металеві печі та зберігати паливо на шляхах евакуації;

перенагрівати печі.

3. Блискавкозахист, захист від статичної електрики

1. Об'єкти військових частин, зовнішні установки, намети, які розташовані на території військових частин та належать до сфери управління Міністерства оборони України, обладнуються блискавкозахисними пристроями та пристроями для захисту від статичної електрики.

За ступенем блискавкозахисту будинки, споруди, зовнішні установки, майданчики відкритого зберігання, намети поділяються на чотири категорії.

2. Контроль за дотриманням норм і правил з улаштування та

експлуатації блискавкозахисних пристроїв об'єктів, що розташовані на адміністративній, господарській, житловій території і які за ступенем блискавкозахисту належать до III та IV категорій, покладається на квартирно-експлуатаційні органи Збройних Сил України.

Контроль за дотриманням норм і правил з улаштування та експлуатації блискавкозахисних пристроїв об'єктів, які за ступенем блискавкозахисту належать до I та II категорій, покладається на заступника командира військової частини.

Забезпечення експлуатації блискавкозахисних пристроїв і утримання їх у стані постійної надійності покладаються наказом командира військової частини на особу, що веде електрогосподарство.

3. У військових частинах на блискавкозахисні пристрої об'єктів військової частини, зовнішніх установок ведеться проектна документація.

4. На кожній опорі блискавкозахисного пристрою встановлюються таблички із зазначенням його порядкового номера, року встановлення і попереджувальним написом про небезпеку перебування поблизу блискавковідводу під час грози.

5. На видних місцях стін будинків і споруд, обладнаних блискавкозахисними пристроями (для майданчиків відкритого зберігання – на опорі першого блискавкозахисного пристрою), зображуються умовні знаки чи прикріплюються таблички з цими знаками, що показують взаємне розташування фундаментів будинків і споруд, заземлювачів і струмовідводів блискавкозахисних пристроїв.

6. Блискавкоприймачі та струмовідводи підлягають захисту від корозії оцинкуванням чи фарбуванням.

7. Для забезпечення постійної надійності роботи блискавкозахисних пристроїв щороку перед початком грозового сезону проводяться їх огляд і перевірка.

Під час огляду і перевірки блискавкозахисних пристроїв призначеною наказом командира військової частини комісією:

візуально перевіряються за допомогою оптичних приладів цілісність блискавкоприймачів і струмовідводів, надійність їхнього з'єднання і кріплення до щогл;

виявляються елементи пристроїв блискавкозахисту, що потребують заміни чи ремонту;

визначається ступінь руйнування корозією окремих елементів блискавкозахисних пристроїв, за потреби вживаються заходи з антикорозійного захисту і посилення елементів, ушкоджених корозією;

перевіряється надійність електричних з'єднань між струмопровідними частинами всіх елементів блискавкозахисних пристроїв;

перевіряється відповідність пристроїв блискавкозахисту призначенню об'єкта й у разі наявності будівельних і технологічних змін за попередній період плануються заходи щодо модернізації і реконструкції блискавкозахисних пристроїв;

замірюються величини опору всіх заземлювачів блискавкозахисних пристроїв;

перевіряється наявність визначеної документації, табличок, умовних знаків, передбачених пунктами 3 – 5 цієї глави.

8. Штучні заземлювачі, струмовідводи і місця їх з'єднання раз на п'ять років піддаються зовнішньому огляду шляхом їх викопування, при цьому щороку оглядається не менше ніж 20 % їх загальної кількості.

Уражені корозією заземлювачі та струмовідводи в разі зменшення площі їх поперечного перерізу більше ніж на 25 % замінюються новими.

9. Позачергові огляди блискавкозахисних пристроїв проводяться після надзвичайної ситуації природного та техногенного характеру.

10. Позачергові вимірювання опору заземлення блискавкозахисних пристроїв проводяться після виконання ремонтних робіт на блискавкозахисних пристроях, об'єктах, що захищаються, і поблизу них.

11. Результати перевірок оформлюються актами та протоколами і заносяться в паспорти блискавкозахисних пристроїв, паспорти заземлювальних пристроїв блискавкозахисту і журнал обліку стану блискавкозахисних пристроїв.

Паспорти блискавкозахисних пристроїв і паспорти заземлювальних пристроїв блискавкозахисту зберігаються в командира (начальника) підрозділу, за яким закріплені об'єкти. Журнал обліку стану блискавкозахисних пристроїв зберігається в особи, що забезпечує експлуатацію блискавкозахисних пристроїв.

12. Захисту від проявів статичної електрики підлягають будівлі, споруди й установки, які за ступенем необхідності обладнання блискавкозахистом належать до I та II категорій і в яких за технологічним процесом утворюється статична електрика.

13. До об'єктів, які розташовані на території військових частин та підлягають захисту від статичної електрики, належать:

зливно-наливні пристрої на центрах (складах) забезпечення паливом і в місцях роздавання нафтопродуктів, лакофарбових матеріалів в автотранспорт і бочкотару;

трубопроводи, якими транспортуються нафтопродукти, рідини-діелектрики, а також горючі пилоповітряні суміші;

насосні станції для перекачування світлих нафтопродуктів;

приміщення та пристрої для розливання світлих нафтопродуктів;
автоналивні стояки;
наземні та підземні резервуари для горючих рідин;
металеві резервуари для зберігання дихлоретану та інших вибухонебезпечних рідин, що мають діелектричні властивості, трубопроводи для їх транспортування.

14. Захист від статичної електрики в будівлях, спорудах і установках здійснюється заземленням усіх металевих або електропровідних трубопроводів, посудин, ємностей, конструкцій і деталей обладнання, на яких утворюються заряди статичної електрики.

15. З метою захисту від статичної електрики заземленню підлягають розташовані на території військових частин і такі, що належать до сфери управління Міністерства оборони України:

наземні й підземні резервуари та ємності для зберігання нафтопродуктів, скраплених газів та інших рідин, які є діелектриками і здатні у разі випаровування утворювати вибухонебезпечні і горючі суміші парів та газів;

трубопроводи для світлих нафтопродуктів й інших вибухонебезпечних рідин, які прокладені відкрито і під землею, – через кожні 200 м їх довжини і додатково на кожному розгалуженні;

залізничні рейки зливно-наливних фронтів, електрично з'єднаних між собою, та металеві конструкції зливно-наливних естакад з кожного кінця фронту;

металеві конструкції автоналивальних стояків;

цистерни з нафтопродуктами, розміщені на поверхні землі в спорудах казематного типу і в землі;

механізми й електрообладнання насосних станцій для перекачування світлих нафтопродуктів та інших вибухонебезпечних рідин;

металеві конструкції та електропровідні неметалеві частини обладнання роздавальних колонок;

пересувні засоби заправки і перекачування пального – під час їх роботи;

металеві конструкції транспортерів, розміщені в спорудах і будинках, які за ступенем необхідності обладнання блискавкозахистом належать до I та II категорій, – з кожного кінця транспортерів і в місцях розривів конструкцій;

металеві конструкції морських і річкових причалів, пірсів в місцях зливання і наливання світлих нафтопродуктів та інших вибухонебезпечних діелектричних рідин;

металеві корпуси залізничних, автомобільних цистерн, морських і річкових суден;

металеві вентиляційні короби і кожухи термоізоляції трубопроводів у вибухонебезпечних приміщеннях через кожні 40 – 50 м їх довжини;

металеві оголовки і патрубки заправних рукавів;

металеві елементи арматури неметалевих трубопроводів і шлангів, а також корпуси фарборозпилювачів для лаків і фарб;

обладнання для роботи з боєприпасами;

металеві конструкції обладнання і покриття столів, на яких проводяться роботи з порохами;

металеві повітроводи, трубопроводи, фільтри та інше обладнання витяжних установок, що транспортують горючі та вибухонебезпечні речовини.

16. Шланги і рукави, призначені для наливання і зливання нафтопродуктів та інших діелектричних рідин, повинні мати металеве плетіння або бути обвиті заземлювальним мідним провідником (перерізом не менше ніж 6 мм^2) з проміжком між витками, не більшим ніж 20 мм, приєднаним з одного боку до металевого оголовка, з другого – до наливної труби чи патрубка. Дозволяється застосовувати для заземлення мідний

багатожильний провідник (перерізом не менше ніж 6 мм^2), який пропущено всередині шланга, з приєднанням його до оголовка і патрубка.

17. Під час наливання світлих нафтопродуктів в бочкотару заземлюється як ємність, так і наливний шланг. У разі наливання рідин через лійки лійки необхідно заземлювати.

18. Під час наливання в цистерни, бочкотару та інші ємності сирої нафти, олив, толуолу, бензину, гасу, бензолу, дихлоретану та інших ЛЗР:

наливання здійснюється під рівень рідини, яка міститься у резервуарі. Наливання рідини струменем, що вільно падає, забороняється;

під час первинного заповнення ємностей або наливання рідини після їх очищення швидкість руху рідини не має перевищувати $0,7 \text{ м/с}$;

під час пневматичного переливання рідини використовуються інертні гази. Застосування повітря для подавання рідини забороняється;

під час наливання інтенсивне перемішування рідини всередині резервуара не допускається;

на поверхні рідини і в ємності не допускається наявність предметів, що плавають;

наливання рідини до рівня, вищого на 2 м від кінця шланга, через який наливають рідину, виконується повільно із швидкістю не більше ніж 1 м/с ;

під час наливання рідини в бочки і бідони із струмопровідного матеріалу вони встановлюються на заземлений металевий лист, під час зливання – з'єднуються із заземленим пристроєм гнучким провідником.

19. Перед зливанням ЛЗР із автоцистерн та інших ємностей, які ізолювані від землі, їх корпуси заземлюються приєднанням до заземлених металевих конструкцій або інвентарних заземлювачів за допомогою гнучких провідників (перерізом не менше ніж 6 мм^2). Приєднання провідника, що заземлює, здійснюється за умови закритих засувок, люків і горловин ємності.

20. У будівлях, які за ступенем необхідності захисту від прямих ударів блискавки належать до I категорії, застосування обладнання (верстатів), у якому (яких) використовуються ремінні передачі, не допускається.

21. У приміщеннях, де проводяться фарбувальні роботи розпиленням, металеві деталі примусової витяжної вентиляції, підвісні пристрої та інше струмопровідне обладнання заземлюються.

IV. Вимоги до утримання технічних засобів протипожежного захисту

1. Системи протипожежного захисту та засоби зв'язку

1. Об'єкти військових частин обладнуються системами протипожежного захисту (далі – СПЗ) відповідно до вимог нормативно-технічних документів.

2. Військові частини забезпечуються засобами зв'язку для передавання повідомлення про пожежу.

Арсенали, бази і склади зберігання ракет, боєприпасів, авіаційних засобів ураження, об'єднані центри забезпечення, центри, бази, склади забезпечення паливом забезпечуються телефонним зв'язком із найближчим державним пожежно-рятувальним підрозділом.

3. За відсутності на об'єктах військових частин телефонного зв'язку на видних місцях зазначається (за допомогою табличок, написів) місцезнаходження найближчого засобу зв'язку.

4. Забезпечення справності засобів зв'язку та систем оповіщення про пожежу на території та об'єктах клубів, будинків офіцерів, музеїв, залів спортивно-тренувальних споруд, закладів дошкільної освіти, дитячих

закладів оздоровлення та відпочинку, залів для приймання їжі їдалень військових частин, конференц-залів, актових залів, залів зборів, навчальних аудиторій військової частини покладається на начальника зв'язку військової частини.

2. Первинні засоби пожежогасіння

1. Норми належності вогнегасників для об'єктів військових частин, наметів встановлюються відповідно до Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 року за № 225/31677, Положення про пожежну безпеку.

2. На території військової частини первинні засоби пожежогасіння розміщуються на пожежних щитах (стендах), які встановлюються із розрахунку один щит (стенд) на 5000 м² захищеної площі, а також біля кожного об'єкта з вибухонебезпечним майном.

Комплектування пожежних щитів (стендів) має відповідати вимогам ППБ, а також Положенню про пожежну безпеку.

Біля кожного пожежного щита (стенда) обладнується засіб звукової сигналізації для подавання сигналу пожежної тривоги.

3. Утримання пожежних щитів (стендів) у справному стані покладається на осіб, відповідальних за ділянки (об'єкти) військової частини, на яких розташовані пожежні щити (стенди).

4. Військові транспортні засоби обладнуються вогнегасниками відповідно до Норм оснащення вогнегасниками колісних транспортних засобів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня

1997 року № 1128 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2009 року № 934).

5. Військові транспортні засоби, які здійснюють перевезення ракет, боєприпасів, вибухових речовин, авіаційних засобів ураження, пального, пально-мастильних матеріалів, забезпечуються первинними засобами пожежогасіння згідно з вимогами Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 04 серпня 2018 року № 656, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 11 вересня 2018 року за № 1041/32493, а також Правил перевезення небезпечних вантажів, затверджених наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 25 листопада 2008 року № 1430, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 26 лютого 2009 року за № 180/16196.

6. Військові автомобілі-цистерни і спеціально обладнана техніка, призначена для перевезення небезпечних вантажів, ЛЗР та ГР, забезпечуються первинними засобами пожежогасіння з розрахунку:

техніка, дозволена максимальна маса якої з вантажем становить понад 7,5 т, – двома або більше переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів А, В і С сукупною масою сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші) не менше ніж 12 кг, один з яких повинен мати мінімальну ємність 6 кг, інші – не менше ніж 2 кг;

техніка, дозволена максимальна маса якої з вантажем становить понад 3,5 т, але не більше 7,5 т, – двома переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів А, В і С сукупною масою сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші) не менше ніж 8 кг, один з яких повинен мати мінімальну ємність 6 кг, другий – 2 кг;

техніка, дозволена максимальна маса якої з вантажем становить 3,5 т або менше, – двома переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів

А, В і С, кожний з яких повинен мати ємність не менше 2 кг сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші).

Крім цього, кожний зразок техніки забезпечується не менш як одним переносним вогнегасником для гасіння пожеж класів А, В і С сукупною масою сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші) не менше ніж 2 кг, придатного (придатної) для гасіння пожежі в двигуні або кабіні транспортного засобу.

3. Протипожежне водопостачання

1. Території та об'єкти військових частин, намети забезпечуються необхідною кількістю води для здійснення пожежогасіння. Кожний об'єкт забезпечується не менше ніж двома джерелами зовнішнього протипожежного водопостачання за умови:

обслуговування пожежним гідрантом будинків, споруд у радіусі 125 м;

обслуговування пожежною водоймою будинків, споруд у радіусі 200 м;

дотримання мінімальних відстаней від джерел водопостачання до будівель та споруд III, IIIa, IV, IVa та V ступенів вогнестійкості, відкритих складів горючих матеріалів – 30 м, будівель та споруд I та II ступенів вогнестійкості – 10 м, резервуарів, будівель, споруд, установок з нафтопродуктами, горючими газами – 40 м, сховищ, навісів, майданчиків відкритого зберігання боєприпасів – 50 м.

У разі використання для пожежогасіння двох пожежних водойм запас води в кожній з них має складати 50% нормативної потреби для пожежогасіння.

2. Забезпечення справності та належного технічного стану пожежних гідрантів, установлених на мережі водогону військових частин, а також

під'їздів до них здійснює:

головний інженер (начальник зберігання) військової частини – на складській (технічній) території;

начальник квартирно-експлуатаційної служби військової частини – на території парку озброєння та військової техніки, адміністративній, житловій та інших територіях.

Забезпечення справності та належного технічного стану пожежних водойм, які розташовані на території військових частин, а також під'їздів до них здійснює:

головний інженер (начальник зберігання) військової частини – на складській (технічній) території;

заступник командира військової частини з озброєння (логістики) – на території парку озброєння та військової техніки;

начальник квартирно-експлуатаційної служби військової частини – на адміністративній, житловій та інших територіях.

V. Вимоги пожежної безпеки до об'єктів загальновійськового призначення

1. Будинки і приміщення штабів та управлінь, архіви

1. Стан пожежної безпеки будинків і приміщень штабів, управлінь та архівів, які належать до сфери управління Міністерства оборони України, має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Меблі та обладнання у приміщенні розміщуються так, щоб забезпечувати вільний евакуаційний прохід до дверей виходу з приміщення завширшки не менше ніж 1 м.

3. Режимні приміщення розміщуються в будівлях, які мають природну вентиляцію повітря, вікна або обладнані системою димовідведення.

4. Опорядження стін і підвісних стель режимних приміщень виконується із негорючих матеріалів. Як засоби шумопоглинання застосовуються негорючі будівельні матеріали або будівельні матеріали груп горючості Г1 (спеціальні плити, панелі, мінеральна вата або інші матеріали аналогічного призначення). Застосування килимових матеріалів для покриття підлог не допускається.

5. Режимні приміщення обладнуються аварійним освітленням.

Встановлення у режимних приміщеннях світильників з розсіювачами із горючих матеріалів забороняється.

6. Для екстреної евакуації таємних документів кімнати режимно-секретних органів (зберігання матеріальних носіїв секретної інформації), органів спеціального зв'язку, зберігання топографічних карт, режимні приміщення забезпечуються спеціальною тарою (мішки, сумки, металеві ящики тощо), яка надійно закривається і опечатується. У військовій частині відпрацьовується організаційно-розпорядчий документ чергового частини (штабу) щодо порядку евакуації таємних документів у разі пожежі (надзвичайної ситуації) у неробочий час.

7. Розігрівання сургучу допускається в спеціальних електросургучоварках з електролапою потужністю не більше ніж 200 Вт.

8. Включення (виключення) освітлення сходових кліток, поверхових коридорів та входів до будинку має бути централізованим (з кімнати чергового частини (штабу, охорони) або з іншого приміщення (місця), розташованого поблизу нього).

9. Конференц-зали, актові зали, зали зборів розміщуються відповідно до вимог нормативно-технічних документів та нормативно-правових актів

залежно від ступеня вогнестійкості будинку та місткості залу.

10. Архіви розміщуються в окремо розташованих, спеціально збудованих або пристосованих для зберігання документів будівлях не нижче II ступеня вогнестійкості. У разі спільного розміщення архівів з іншими приміщеннями архівні приміщення відокремлюються протипожежними перегородками 1 типу та перекриттям 3 типу.

Розміщення архівів спільно з приміщеннями категорій за вибухопожежною небезпекою А і Б, іншими приміщеннями, в яких використовуються або зберігаються легкозаймисті, вогнебезпечні (горючі) речовини і матеріали, забороняється.

Забороняється розміщення архівів у будівлях із пічним опаленням.

11. Обігрів архівів електричними, газовими приладами та приладами, які працюють на рідкому паливі, облицювання стін приміщень друкарських бюро, службових кабінетів архівів матеріалами групи горючості Г3, Г4 не допускаються.

12. Об'єднання архівосховищ із робочими приміщеннями іншого призначення, влаштування побутових кімнат та інших підсобних приміщень в архівосховищах забороняються.

13. Площа приміщення (протипожежного відсіку) архівосховища між протипожежними перегородками не має перевищувати 600 м^2 . З кожного відсіку влаштовується не менше двох виходів. Якщо площа відсіку менша ніж 70 м^2 , допускається один евакуаційний вихід.

14. У дверному прорізі приміщень архівосховищ, каталогів, а також кімнат, де зберігаються облікові документи, встановлюються протипожежні двері 2 типу.

15. Архівосховища розміщуються в приміщеннях, які мають природну вентиляцію повітря, вікна або обладнані системою димовідведення.

16. Архівосховища обладнуються загальними та поверховими електричними автоматами (вимикачами). Електричні автомати (вимикачі), розподільні електрощити та запобіжники розміщуються поза межами архівосховищ.

17. Архівосховища обладнуються стаціонарними стелажими, виготовленими з негорючих матеріалів.

Як допоміжне та спеціальне обладнання використовуються металеві шафи, сейфи, шафи-стелажі, а також відсіки-бокси з металевими перегородками і полицями.

18. В архівосховищах відстань між стаціонарними стелажими та шафами має бути:

між рядами стелажів і шаф (головний прохід) – не менше ніж 1,2 м;

між стелажими (робочий прохід) – не менше ніж 0,8 м (між стелажими, на яких зберігаються картографічні документи, – не менше ніж 1,1 м);

між зовнішньою стіною будівлі та стелажими (шафами), паралельними стіні, – не менше ніж 0,8 м;

між стіною та торцями стелажів або шаф – не менше ніж 0,5 м;

між стелажими та приладами опалювальної системи – не менше ніж 1,1 м.

19. В архівосховищах не допускається розміщення стелажів, шаф та іншого обладнання для зберігання документів упритул до зовнішніх стін будівлі та систем опалення.

20. Для будівель і споруд архівів, які мають два і більше поверхів на

випадок пожежі, розробляється план евакуації, що складається з графічної та текстової частин.

У плані евакуації зазначаються шляхи евакуації, евакуаційні виходи, місця розміщення первинних засобів пожежогасіння (вогнегасників), засобів зв'язку, місце зосередження документів, перелік і загальна кількість справ (одиниць зберігання), що підлягають евакуації, список працівників, що здійснюють проведення евакуації, заходи з охорони документів у місцях евакуації та укриття.

21. Стан пожежної безпеки приміщень (кімнат) зберігання документів має відповідати вимогам пожежної безпеки, визначеним у пунктах 2, 14, 18, 19 цієї глави.

2. Казарми, гуртожитки

1. Стан пожежної безпеки казарм, гуртожитків, які належать до сфери управління Міністерства оборони України, має відповідати вимогам пожежної безпеки, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Казарми мають знаходитися в окремо розташованих будинках. Вбудовувати в казарми котельні, насосні станції, вбудовувати й прибудовувати трансформаторні підстанції, майстерні переробки та склади зберігання ЛЗР та ГР, вогнебезпечних (горючих) речовин і матеріалів, приміщень з категоріями за вибухопожежною небезпекою А і Б не допускається.

В підвальних та цокольних поверхах допускається розміщення тільки насосної для потреб внутрішнього протипожежного водопостачання.

3. На поверхах казарми, які мають один евакуаційний вихід, допускається розміщення не більше ніж 50 осіб.

4. Коридори, проходи, основні та евакуаційні виходи мають забезпечувати вільний прохід, горища слід закривати на замки та опечатувати, ключі від них мають зберігатися у чергового підрозділу.

5. Місткість спального приміщення визначається з розрахунку не менше ніж $2,5 \text{ м}^2$ на одну особу.

6. Забороняється проживання особового складу в коморах, сушарнях та інших приміщеннях, які не призначені для цього.

7. Місткість кімнат підготовки для занять, класів для занять, інформаційного центру визначається з розрахунку $2 - 2,6 \text{ м}^2$ площі приміщення на одну особу, при цьому у приміщенні, яке має один евакуаційний вихід, дозволяється перебування одночасно не більше 50 осіб.

8. У коморах підрозділів забороняється зберігання ЛЗР, ГР, фарби, мастила, інших вогнебезпечних речовин і матеріалів, промасленого одягу та ганчір'я.

9. Робочий одяг зберігається в шафах, що вентилюються. Забороняється зберігання робочого одягу навалом в коморах і сушарнях.

10. Кімнати для зберігання зброї обладнуються СПЗ з дублюванням сигналів черговому частини та днювальному.

11. Кімнати (місця) для чищення зброї забезпечуються ящиками для збирання використаного паперу та/або ганчір'я, яке після чищення зброї виноситься у визначене командиром військової частини місце. У кімнаті для зберігання зброї дозволяється зберігання оливи для чищення зброї в металевій тарі, яка щільно закривається.

12. Коридори, сходові клітки та спальні приміщення обладнуються евакуаційним освітленням.

Кімнати для зберігання зброї, місце днювального обладнуються аварійним освітленням.

Для чергового освітлення коридорів використовуються світильники евакуаційного освітлення.

13. У кімнаті побутового обслуговування місця для прасування забезпечуються необхідною кількістю негорючих підставок під електропраски.

Не дозволяється ставити електропраски в шафи до їх повного охолодження, залишати без нагляду ввімкнені електроприлади, установлювати їх на відстані менше ніж 1 м від занавісок та інших горючих матеріалів.

14. Установлення штепсельних розеток у коморі для зберігання майна роти та особистих речей військовослужбовців, а також у кімнаті для вмивання та душовій не допускається.

15. Місце днювального роти (підрозділу) обладнується стаціонарним телефонним зв'язком.

16. У разі використання пічного опалення виконуються вимоги ППБ, а також глави 2 розділу III цих Правил.

17. У житлових кімнатах казарм поліпшеного типу та гуртожитків використовувати побутові електронагрівальні прилади, газові плити забороняється. Приготування їжі дозволяється у визначених та спеціально обладнаних командиром військової частини місцях.

3. Клуби військових частин, будинки офіцерів, бібліотеки

1. Стан пожежної безпеки клубів, будинків офіцерів, бібліотек має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Спільне розміщення клубів з приміщеннями категорій за вибухопожежною небезпекою А і Б, а також із закладами дошкільної освіти, медпунктами і школами забороняється.

3. У будинках офіцерів і клубах IIIа, IV, IVа, V ступенів вогнестійкості зали для глядачів і фойє розміщуються на першому поверсі, у будинках III, IIIб ступенів вогнестійкості – не вище другого поверху.

4. У будинках офіцерів і клубах застосування горючих матеріалів для заповнення стін, перегородок і утеплення горючих перекриттів забороняється.

5. Зберігання майна, інвентарю й інших предметів у горючих приміщеннях, під сходовими маршами і площадками, сценами і підмостками для естрадних виступів, а також у підвалах, розташованих під залом для глядачів, забороняється.

6. Проведення в приміщеннях будинків офіцерів і клубів святкових заходів (вечорів) дозволяється за наявності в приміщенні не менше двох евакуаційних виходів з дотриманням вимог, зазначених у пунктах 2.19, 2.20 глави 2 розділу III ППБ.

7. Зали для глядачів обладнуються не менше ніж двома евакуаційними виходами.

У залах для глядачів клубів місткістю до 100 місць за наявності одного виходу безпосередньо назовні допускається використання як другого виходу (входу) через фойє.

Шляхи евакуації із залу для глядачів не мають проходити через приміщення, у яких можливе одночасне перебування більше 50 осіб.

8. Під час сеансів чи інших заходів двері залів для глядачів замикаються тільки запорами (замками), що установлені з боку залу для глядачів та легко відкриваються без ключа.

9. Місткість залу для глядачів визначається із розрахунку не менше ніж:

для будинків офіцерів – $0,7 - 0,85 \text{ м}^2$ площі підлоги на одного глядача;

для клубів – $1 - 1,6 \text{ м}^2$ площі підлоги на одного глядача.

Місткість залу для глядачів визначається із врахуванням площі залу від сцени (передньої межі естради, сцени, авансцени або бар'єра оркестрової ями) до останнього ряду.

У разі використання залів для глядачів клубів для проведення святкових заходів (вечорів) місткість цих залів визначається із розрахунку $1,5 - 2 \text{ м}^2$ площі підлоги на одного присутнього.

10. У залі для глядачів відстань між спинками крісел (стільців) має бути не менше ніж:

для будинків офіцерів – 0,9 м;

для клубів військових частин – 1 – 1,1 м.

Ширина проходів між рядами крісел (стільців) за умови опущених сидінь має бути не менше ніж 0,45 м.

11. Кількість установлених місць у ряді залу для глядачів має бути:
у будинках I – III ступенів вогнестійкості:

- у разі односторонньої евакуації – не більше ніж 26;
- у разі двосторонньої евакуації – не більше ніж 50;
- у будинках IIIa – V ступенів вогнестійкості:
- у разі односторонньої евакуації – не більше ніж 15;
- у разі двосторонньої евакуації – не більше ніж 30.

12. Зберігання декорацій, предметів бутафорії та іншого майна й обладнання в трюмах, на колосниках і робочих майданчиках сцен забороняється. Ці приміщення і споруди утримуються вільними й чистими.

13. Вікна та отвори з приміщень кіноапаратних та світлопроекційних до залу для глядачів захищаються шторами або заслінками із світлопрозорого матеріалу з межею вогнестійкості не менше E15.

14. Двері кіноапаратних та світлопроекційних обладнуються пристроями для самозачинення й ущільненнями у притулах і мають відкриватися в напрямку виходу назовні.

15. Зберігання в приміщеннях кіноапаратної та світлопроекційної сторонніх речей і предметів забороняється. Використане ганчір'я зберігається в металевих ящиках, які щільно зачиняються. Обрізки та обривки кіноплівки зберігаються в окремому металевому ящику з кришкою. Ящики очищуються щодня після закінчення сеансу.

16. У кіноапаратній та світлопроекційній встановлюється самостійне керування (вмикання і вимикання) групою чергового освітлення зали для глядачів.

17. У будинках офіцерів та клубах не допускається:

зачиняти двері евакуаційних виходів на замки під час проведення заходів з масовим перебуванням людей;

влаштовувати на шляхах евакуації фальшиві двері;

вішати дзеркала на стінах майданчиків сходових кліток та глухих кутах коридорів;

розміщувати на майданчиках сходових кліток стільці, крісла, обладнання та інше майно;

встановлювати у проходах залу для глядачів телекамери так, щоб вони перешкоджали евакуації людей;

розміщувати на стінах у сходових клітках стенди, панно тощо.

18. Приміщення бібліотек розміщуються не вище другого поверху.

Стелажі в бібліотеках виконуються з негорючих матеріалів. Центральний прохід має бути завширшки не менше ніж 1,2 м, прохід між торцями стелажів та стіною – не менше ніж 0,45 м.

19. Захаращувати проходи між стелажми в бібліотеках та книгосховищах не дозволяється.

20. Місткість читального залу визначається з розрахунку $2,4 \text{ м}^2$ площі підлоги на одне місце для читача.

21. Максимально допустиме завантаження приміщення фонду закритого зберігання визначається з розрахунку $2,5 \text{ м}^2$ площі підлоги на 1 тисячу одиниць зберігання, фонду відкритого зберігання – 5 м^2 площі підлоги на 1 тисячу одиниць зберігання.

4. Їдальні військових частин

1. Стан пожежної безпеки їдалень військових частин має відповідати

вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. В обідніх залах їдалень військових частин основний прохід, що веде до евакуаційних виходів, а також проходи до окремих посадочних місць влаштовуються завширшки не менше 1,35 м та постійно утримуються вільними.

3. Замикання дверей евакуаційних виходів з обідніх залів під час знаходження в них особового складу забороняється. Для зачинення інших дверей застосовуються внутрішні запори (замки), що легко відкриваються зсередини без ключа.

4. Місткість обідніх залів їдалень визначається з розрахунку не менше $1,4 \text{ м}^2$ площі підлоги на одне посадочне місце.

У разі проведення в обідніх залах святкових заходів (вечорів) місткість цих залів визначається із розрахунку $1,5 - 2 \text{ м}^2$ площі підлоги на одного присутнього.

5. Проведення в їдальнях військових частин святкових заходів (вечорів) дозволяється за наявності в приміщенні не менше двох евакуаційних виходів і за умови дотримання заходів, визначених у пунктах 2.19, 2.20 глави 2 розділу III ППБ.

6. У будинках їдалень військових частин забороняється:

залишати без догляду ввімкнені електричні та газові плити, духові, жарові шафи й інші нагрівальні прилади, а також печі, що топляться;

застосовувати сірники й інший відкритий вогонь для виявлення витоків газу із газопроводів і приладів;

встановлювати і зберігати в приміщеннях варочних цехів балони, наповнені скрапленими газами, і порожні;

улаштовувати на шляхах евакуації роздягальні;

зберігати у підвальних приміщеннях балони з газами, ЛЗР, ГР, лаки, нітроемалі, побутову хімію, товари в аерозольній упаковці й інші товари, що мають підвищену пожежну небезпеку.

5. Госпіталі, амбулаторно-поліклінічні, санаторно-курортні,
фармацевтичні (аптечні) заклади

1. Стан пожежної безпеки госпіталів, амбулаторно-поліклінічних, санаторно-курортних, фармацевтичних (аптечних) закладів, які належать до сфери управління Міністерства оборони України, має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. У багатоповерхових госпітальних, амбулаторно-поліклінічних, санаторно-курортних закладах палати для важкохворих розміщуються не вище другого поверху.

3. Кожна палата обладнується світильником нічного освітлення, приєднаним до мережі аварійного освітлення.

Вмикання (вимикання) нічного освітлення усіх палат передбачається одним вимикачем з поста чергової медичної сестри.

4. Перев'язочні, маніпуляційні, процедурні, пости чергових медичних сестер, приймальні відділення, лабораторії термінового аналізу, операційні блоки, реанімаційні обладнуються аварійним освітленням та аварійним електроживленням.

5. Ліжка у палатах розміщуються паралельно стінам з вікнами. Відстань від ліжок до стін з вікнами має бути не менше ніж 0,9 м, відстань між торцями ліжок та між торцями ліжок і стіною відділень лікарень

відновлювального лікування – не менше ніж 1,6 м, в палатах решти відділень – не менше ніж 1,3 м. Відстань між довгими сторонами поруч розташованих ліжок має бути не менше ніж 0,8 м, в палатах відновлювального лікування – не менше ніж 1,2 м.

6. Не допускається встановлення газового обладнання безпосередньо у палатних відділеннях чи лікувально-поліклінічних приміщеннях.

7. У лабораторіях, на постах відділень, у кабінетах лікарів та старших медсестер зберігається не більше 3 кг медикаментів і реактивів, що належать до ЛЗР та ГР (спирт, ефір, ацетон тощо), у спеціальних негорючих шафах, що замикаються, з прикріпленими до них переліками допустимих до спільного зберігання речовин і матеріалів, а також норм їх зберігання. Шафи встановлюються на відстані не менше 1 м від опалювальних та нагрівальних приладів.

8. Для тимчасового зберігання використаних обтиральних та перев'язувальних матеріалів у приміщеннях для медичного обслуговування встановлюється металева урна з кришкою, що закривається. Після закінчення роботи в приміщенні вміст урни виноситься в спеціально відведене місце.

9. Матеріали та речовини в коморах, аптечних складських приміщеннях зберігаються за асортиментом, не допускається спільне зберігання ЛЗР та ГР з іншими матеріалами.

10. У будинках громадського призначення аптеки розміщуються на першому поверсі за наявності окремого входу безпосередньо назовні.

У разі розміщення аптеки в лікарні, аптека відокремлюється від приміщень іншого призначення протипожежними перегородками 1 типу, протипожежними перекриттями 3 типу та

обладнується окремим входом.

11. В аптеках, які містяться в будинках іншого призначення (у тому числі лікарняних корпусах), загальна кількість медикаментів і реактивів, що належать до ЛЗР та ГР, не має перевищувати 100 кг.

В аптеках допускається зберігання не більше ніж двох балонів з киснем, що закриваються ковпаками, розміщуються у вертикальному положенні в спеціальних гніздах та надійно закріплюються.

Розміщення аптечних складів у житлових будинках не дозволяється.

12. Число місць у житлових корпусах санаторно-курортних закладів I і II ступенів вогнестійкості не має перевищувати 1000; III ступеня вогнестійкості – 150; IIIа, IIIб, IV і V ступенів вогнестійкості – 50.

6. Заклади дошкільної освіти, дитячі заклади оздоровлення та відпочинку

1. Стан пожежної безпеки закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які належать до сфери управління Міністерства оборони України (далі – дитячі заклади), має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил, а також Правилам пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 15 серпня 2016 року № 974, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08 вересня 2016 року за № 1229/29359.

2. У дитячих закладах розробляється план евакуації дітей у разі виникнення пожежі та організаційно-розпорядчий документ щодо дій обслуговуючого персоналу стосовно безпечної та швидкої евакуації дітей у разі виникнення пожежі, за якими не рідше одного разу на півроку (у

дитячих закладах оздоровлення та відпочинку – на початку кожної зміни) проводяться практичні тренування задіяних працівників.

3. Не дозволяється залишення на території, а також поблизу будинків і споруд дитячих закладів бочок з ЛЗР і ГР, балонів із скрапленими і стисненими газами, порожніх бочок та балонів, спалення відходів, влаштування відкритих кухонних печей.

4. У період перебування дітей у будинках дитячих закладів двері евакуаційних виходів замикаються тільки зсередини за допомогою запорів (засувів, гачків тощо), які легко (без ключів) відмикаються.

5. У дитячих закладах з цілодобовим режимом роботи встановлюється цілодобове чергування обслуговуючого персоналу.

Черговий обслуговуючий персонал, заступаючи на чергування, має перевірити стан шляхів евакуації та евакуаційних виходів, систем протипожежного захисту. У разі виявлення порушень, а також порушень (несправностей) протипожежного режиму, які можуть викликати пожежу, черговий обслуговуючий персонал має вжити невідкладних заходів щодо їх усунення.

У чергового мають бути список дітей, а також комплект ключів від дверей евакуаційних виходів та воріт, автомобільних в'їздів (виїздів) на (з) територію (території) закладу, ручний електричний ліхтар.

Приміщення для розміщення чергових забезпечується стаціонарним телефонним зв'язком.

6. Будинки дитячих закладів обладнуються засобами оповіщення про пожежу згідно з вимогами державних будівельних норм, забезпечуються електричними ліхтарями на випадок вимкнення електроенергії.

7. Навчальні корпуси військових навчальних закладів,
службові корпуси військових наукових (проектних) установ

1. Стан пожежної безпеки навчальних корпусів військових навчальних закладів, службових корпусів військових наукових (проектних) установ має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. У навчальних і наукових лабораторіях, навчально-виробничих майстернях військових навчальних закладів, де застосовуються ЛЗР та ГР, газу, необхідно дотримуватися вимог Правил безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 16 липня 2012 року № 992, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 03 серпня 2012 року за № 1332/21644, Правил охорони праці під час роботи в хімічних лабораторіях, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій від 11 вересня 2012 року № 1192, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 25 вересня 2012 року за № 1648/21960.

3. Після закінчення занять у навчальних корпусах військових навчальних закладів (наприкінці робочого дня в наукових установах) усі вибухопожежонебезпечні речовини та матеріали прибираються з навчальних класів, кабінетів, майстерень у спеціально відведені та обладнані приміщення.

Кошки та ящики для паперу регулярно звільняються, сміття виноситься за межі будинків у спеціально відведені місця.

Забороняється зберігання меблів, приладів, моделей, речей, приладдя, будівельних та інших матеріалів під фальшпідлогою лекційних залів і

аудиторій, а також використання цього простору для інших цілей.

4. У військових навчальних закладах і наукових установах забороняється використання електронагрівальних пристроїв для проведення занять або дослідів за межами спеціально відведених та обладнаних приміщень.

Не дозволяється розміщення в будинках навчальних закладів і наукових установ приміщень категорій за вибухопожежною та пожежною небезпекою А, Б, В (за винятком лабораторій).

5. Зберігання фільмокопій, діапозитивів, слайдів, магнітних стрічок здійснюється в обмеженій кількості лише для забезпечення навчального процесу і проведення наукових досліджень відповідно до затверджених програм в приміщеннях лаборантських (препараторських) при відповідних кабінетах.

6. Зберігання в лабораторіях речовин і матеріалів здійснюється за асортиментом із врахуванням їх пожежонебезпечних фізико-хімічних властивостей і сумісності. ЛЗР і ГР зберігаються у металевих ящиках або шафах. Сумісне зберігання речовин, хімічна взаємодія яких може викликати вибух чи пожежу, не допускається.

7. Робочі поверхні столів, стелажів, витяжних шаф, призначені для роботи з відкритим вогнем, вибухопожежонебезпечними рідинами і речовинами, опоряджуються суцільним покриттям з негорючих матеріалів. Столи і шафи, на (у) яких проводяться роботи з кислотами, лугами й іншими хімічно активними речовинами, виготовляються з матеріалів, стійких до їх впливу.

До столів, стелажів прибудовуються бортики з негорючого матеріалу заввишки не менше ніж 0,02 м.

8. Припливно-витяжна вентиляція в усіх приміщеннях лабораторії, в яких використовуються ЛЗР та ГР, вмикається за 30 хв до початку роботи і вимикається тільки після закінчення в них робіт.

Витяжні шафи, призначені для роботи з вибухопожежонебезпечними речовинами, обладнуються електроосвітленням вибухозахисного виконання, вимикачі розміщуються поза межами шафи.

Повітроводи з витяжних шаф і стінки витяжних шаф періодично (залежно від виду проведеної роботи) очищуються від забруднень.

Порядок використання вентиляції, а також порядок і строки її очищення визначаються організаційно-розпорядчим документом, розробленим для конкретної лабораторії.

9. Лабораторні меблі й обладнання встановлюються так, щоб не перешкоджати можливій евакуації. Ширина проходів між обладнанням має бути не менше ніж 1 м.

10. На робочих місцях зберігається кількість матеріалів (у готовому до використання стані), яка не перевищує денної виробничої потреби. Ємності з вогнебезпечними речовинами щільно закриваються.

11. Забороняється працювати з лужними металами в приміщеннях із високою вологістю, а також допускати їх контакт з водою, хлоровмісними органічними сполуками й твердим діоксином вуглецю.

12. Зберігати в лабораторіях хімічні речовини і матеріали слід з урахуванням їх фізико-хімічних властивостей. Забороняється зберігати разом речовини, які під час хімічної взаємодії призводять до вибуху або пожежі.

13. ЛЗР та ГР зберігаються в ємностях (тарі), що визначені відповідними інструкціями. Скляні ємності зберігаються в металевому

ящику, який щільно закривається кришкою. Зберігати ЛЗР та ГР в поліетиленових і тонкостінних скляних ємностях забороняється.

14. Скляні ємності з кислотами, лугами й іншими їдкими речовинами переносяться в спеціальних металевих або дерев'яних ящиках, які всередині застелені азбестом. Для перенесення сірчаної й азотної кислот допускається використання дерев'яних ящиків, плетених кошиків, які оброблені вогнезахисними речовинами.

15. Балони зі стисненими, зрідженими (скрапленими) газами розміщуються в металевих шафах з отворами для провітрювання (поза межами будівель лабораторій).

16. У приміщеннях лабораторій забороняється:

застосовувати для миття підлоги та обладнання ЛЗР та ГР;

користуватися електронагрівальними приладами з відкритою спіраллю розжарювання;

залишати без нагляду запалені пальники та інші увімкнені електронагрівальні прилади;

прибирати випадково розлиті ЛЗР та ГР у разі працюючих пальників і включених електронагрівальних приладів;

зберігати будь-які речовини, на які відсутні дані, що характеризують їх пожежонебезпечні властивості;

проводити будь-які роботи з ЛЗР та ГР у разі вимкненої (несправної) вентиляції;

використовувати несправні газові пальники та прилади, газопроводи та арматуру.

8. Спортивно-тренувальні споруди та приміщення

1. Стан пожежної безпеки спортивно-тренувальних споруд та

приміщень (спортивних залів), які належать до сфери управління Міністерства оборони України, має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Під час проведення змагань, тренувань чи інших заходів з масовим перебуванням приміщення забезпечуються засобами гучномовного оповіщення, двері евакуаційних виходів замикаються лише зсередини за допомогою запорів (замків, засувів, гачків тощо), які легко (без ключів) відмикаються зсередини.

3. Пристосування для закріплення тимчасових конструкцій для сидіння глядачів, а також закріплення помостів, естрад, рингів тощо утримуються у справному стані. Під час встановлення таких конструкцій передбачається необхідна кількість шляхів евакуації завширшки не менше ніж 1 м.

4. У разі безстелажного зберігання спортивний інвентар, збірно-розбірні конструкції залів, об'ємні покриття залів та інші матеріали укладаються в штабелі площею не більше ніж 100 м².

5. Спортивний інвентар та інші матеріали зберігаються на стелажах так, щоб не виступати за габарити стелажів.

6. У спортивних залах забороняється складання інвентарю та іншого майна, вироблених з горючих матеріалів, а також улаштування приміщень з конструкціями, виготовленими з горючих матеріалів, безпосередньо під вузлами кріплення металевих та дерев'яних тримальних конструкцій.

7. Для зберігання спортивного інвентарю, виготовленого із застосуванням поролону та інших синтетичних матеріалів, що виділяють під час горіння токсичні речовини, використовуються приміщення, відокремлені

від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

Поролоніві мати, складені в межах залів у штабелі, вкриваються брезентом, просоченим вогнезахисними сумішами.

8. Стрілецькі тири розміщуються в окремо розташованих будинках. Підлога, стеля і стіни (за винятком кулеуловлювача) будинків (приміщень) стрілецьких тирів виробляються з негорючих матеріалів.

9. Стрілецькі тири дозволяється розміщувати у підвальних (цокольних) поверхах будинків іншого призначення за наявності виходу з них окремими сходами, що ведуть до першого поверху. Влаштування виходів на загальні сходові клітки будинків забороняється.

10. У приміщеннях стрілецького тиру для оздоблення стін та стель (у тому числі звукоізоляційних) забороняється використання матеріалів з пожежною небезпекою, вищою ніж Г2, В2, Д2, Т2.

11. У приміщеннях для чищення спортивної зброї передбачається металевий ящик для збирання промасленого ганчір'я, яке після закінчення роботи тиру або стрільбища видаляється у спеціально визначене наказом командира військової частини місце.

Кімнати для зберігання зброї, боєприпасів та спеціальних засобів відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

9. Лазні та сауни

1. Стан пожежної безпеки будинків та приміщень лазень і саун

військових частин має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Під час миття у лазні (приймання душу) військовослужбовців строкової служби для контролю за додержанням порядку, а також виконанням вимог пожежної безпеки призначається черговий лазні.

3. Складати білизну слід у відведених для цього приміщеннях (місцях). Забороняється розміщувати місця складання білизни на шляхах евакуації.

4. Приміщення для миття особового складу забезпечуються гумовими килимками або дерев'яними підставками для застилання підлоги.

5. Розміщення вбудованих лазень сухого жару вище другого поверху, у підвальних поверхах, під трибунами, у будинках дитячих закладів, а також під приміщеннями та суміжно з приміщеннями, у яких перебуває понад 100 осіб, не допускається.

6. Приміщення саун у будинках I – III ступенів вогнестійкості відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежним перекриттям 3 типу, в будинках IIIa, IIIб, IV, IVa ступенів вогнестійкості – протипожежними стінами та перекриттями 2 типу.

7. Вбудовані сауни обладнуються відокремленими евакуаційними виходами безпосередньо назовні. Влаштування виходів до вестибюлів, холів, сходових кліток, призначених для евакуації людей з будинків, не допускається.

8. Сауни обладнуються пічками заводського виготовлення з автоматичним захистом і відключенням до повного охолодження через кожні

8 годин безперервної роботи.

9. Парильні обладнуються протипожежними перфорованими сухотрубами, приєднаними до внутрішнього водопроводу.

10. Безпосередньо над кам'янкою під стелею встановлюється негорючий теплоізоляційний щит. Відстань між щитом і обшивкою стелі має бути не менше ніж 0,05 м.

Відстань від кам'янки до обшивки стін має бути не менше ніж 0,2 м.

11. Забороняється використання для обшивки парильень смолистої деревини.

VI. Вимоги пожежної безпеки до виробничих будинків, приміщень, ділянок

1. Загальні вимоги до виробничих будинків, приміщень, ділянок

1. Стан пожежної безпеки виробничих будинків, приміщень, ділянок, які належать до сфери управління Міністерства оборони України, має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Одяг зберігається у відокремлених приміщеннях, відділених від суміжних приміщень цеху протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу, в металевих шафах з отворами для провітрювання у розвішеному вигляді.

Спеціальний одяг, забруднений ЛЗР або ГР, зберігається за межами виробничих будинків, приміщень, ділянок (цехів) у спеціальних шафах у розгорнутому вигляді.

3. Для складання використаного ганчір'я в усіх приміщеннях і на

майданчиках, де проводяться роботи, встановлюються металеві ящики з кришками, які щільно закриваються. Використане ганчір'я прибирається в ящики, за мірою наповнення ящиків, а також після закінчення робіт виноситься з виробничих приміщень у спеціально відведені місця.

4. Зберігання у виробничих приміщеннях фарб, лаків, розчинників та інших ЛЗР і ГР дозволяється тільки в металевій герметичній, закупореній тарі:

у цехових коморах – в кількості, що не перевищує змінної потреби;

на робочих місцях – в кількості не більше ніж 40 л.

Тара з фарбами, лаками, розчинниками та іншими ЛЗР і ГР зберігається в металевих шафах. Після закінчення роботи ЛЗР, ГР, балони з горючими газами (далі – ГГ) виносяться з цехів у спеціальні технічні приміщення (комори) або на склад.

5. Приміщення для фарбувальних і фарбоприготувальних робіт, миття і знежирення деталей, приміщення з петролатумними ваннами, у яких встановлені фарбувальні, сушильні камери, пости ручного фарбування, ділянки знежирювання, масляні ванни, ванни з петролатумом, а також інші приміщення, у яких використовуються ЛЗР і ГР, обладнуються самостійною примусовою припливно-витяжною вентиляцією та системами місцевої примусової витяжної вентиляції.

6. Повітроводи вентиляційних установок періодично (один раз на місяць) очищуються від горючих речовин і відкладень.

7. Вентиляційне обладнання витяжних систем фарбувальних, фарбоприготувальних ділянок, ділянок миття і знежирення деталей, а також інших приміщень, у яких використовуються ЛЗР і ГР, має бути у вибухобезпечному виконанні.

8. Ванни для миття і знежирення виробів з використанням ЛЗР та ГР, термічні, просочувальні ванни, ванни з охолоджувальними ГР, масляні ванни для загартовування виробів з металу обладнуються кришками. Кришки, а також пристрої для їх кріплення виготовляються з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні. Після закінчення роботи ванни закриваються кришками.

Ємності (ванни) обладнуються пристроями аварійного зливання в підземні резервуари, які розміщуються поза межами будинку.

Аварійні ємності розміщуються поза будинком на відстані не менше 1 м від глухої стіни та не менше 5 м від стіни з дверними (віконними) прорізами (отворами).

9. У цехах (майстернях) дозволяється зберігання матеріалів, виробів, ремонтний фонд у кількості, що не перевищує змінної потреби.

Тимчасове зберігання ремонтного фонду, вогненебезпечних (горючих) матеріалів, устаткування допускається на відстані не ближче ніж 20 м від будинків у спеціально відведеному для цього технічному приміщенні, складі (коморі) або на майданчику.

2. Цехи, ділянки, установки фарбування, знежирення і миття виробів

1. Стан пожежної безпеки цехів, ділянок, установок фарбування, знежирення і миття виробів має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил та у главі 1 цього розділу.

2. Ділянки фарбування, миття та знежирювання виробів з використанням ЛЗР або ГР, а також термічні ванни розміщуються в окремих приміщеннях, відокремлених від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу, або на

відокремлених виробничих ділянках (постах), обладнаних системами примусової припливно-витяжної вентиляції.

3. У фарбувальних, фарбоприготувальних дільницях, дільницях миття і знежирення деталей підлога виготовляється з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

4. Забороняється проведення фарбувальних робіт, миття та знежирення виробів з використанням ЛЗР і ГР з відключеною системою вентиляції. У разі припинення роботи вентиляції здійснюється захисне блокування, яке унеможливорює подання матеріалів (або стисненого повітря) до розпоршувальних пристроїв. Витяжні вентиляційні установки фарбувальних приміщень обладнуються звуковою та світловою сигналізацією, яка сповіщує про припинення їх роботи.

5. Сушильні камери для пофарбованих виробів обладнуються автоматикою, яка відключає нагрівальні прилади в разі підвищення температури вище встановлених меж. Дозволяється ручне відключення сушильного обладнання у разі постійного спостереження за ним обслуговуючого персоналу.

Сушильні камери періодичної дії перед кожним завантаженням очищуються від виробничого сміття.

6. Зберігання використаних після миття ЛЗР та ГР на постах миття забороняється. Тримати ЛЗР та ГР дозволяється у спеціально призначених місцях та у щільно закритій тарі.

7. Забороняється застосування ЛЗР та ГР для миття деталей, протирання автомобілів та обладнання.

3. Деревообробні цехи, ділянки, майстерні

1. Стан пожежної безпеки деревообробних цехів, ділянок, майстерень має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил та у главі 1 цього розділу.

2. Технологічне устаткування, апарати, прилади опалення і електрообладнання очищуються від стружки, тирси, інших горючих матеріалів та пилу не рідше одного разу за зміну, будівельні конструкції і світильники – не менше одного разу на 10 робочих днів.

3. Для вилучення відходів деревообробні та шліфувальні верстати обладнуються системами місцевої примусової витяжної вентиляції, місця виділення пилу закриваються кожухами, приєднаними до них. Забороняється робота на верстатах з відключеною системою вентиляції.

4. Двері та люки пилозбиральних камер і циклонів під час їх експлуатації зачиняються. Горючі відходи, зібрані в камерах та циклонах, видаляються за мірою їх заповнення. Не допускається перевантаження пилозбиральних камер і циклонів.

5. Деревообробні та шліфувальні верстати надійно заземлюються для відведення зарядів статичної електрики.

6. Для сушарок встановлюються гранично допустимі норми завантаження матеріалами і температурний режим роботи.

У сушарках терморадіального типу з безперервним рухом матеріалів (виробів) передбачається автоматичне відключення системи обігріву в разі раптової зупинки конвеєра.

7. Стружка, тирса, пил, рештки деревини прибираються за мірою їх накопичення, а також після закінчення робіт.

8. Розігрівання клею здійснюється водяною парою або електронагрівальними приладами з водяними банями.

Клеєварки розміщуються в окремо розташованій будівлі або у приміщенні, відокремленому від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

Клеї на основі синтетичних смол і легкозаймистих розчинників зберігаються в кількості не більше 3 л в окремо розташованій будівлі або у приміщенні, відокремленому від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу в металевих ящиках з кришками, які щільно закриваються.

9. У деревообробних цехах, ділянках, майстернях забороняється:

захарашувати території і приміщення виробничими відходами, стружкою, пилом тощо;

зберігати лісоматеріали, заготовки в кількості, що перевищує змінну потребу;

залишати після закінчення роботи готові вироби, стружку, тирсу, пил, мастило, оливу, лаки, клей та інші ГР і матеріали;

використовувати лісопильні рами, круглопильні, фрезерні та інші верстати й агрегати в разі торкання пилами огорож, перекосу рами, ослаблення і неправильної підгонки повзунів;

залишати електроустановки під напругою без нагляду;

використовувати верстати, не обладнані системами місцевої примусової витяжної вентиляції, у разі непрацюючих (несправних) систем вентиляції і пневмотранспорту, а також порушення герметичності повітроводів;

утримувати пилоуловлювальні (пилозбиральні) камери і циклони відкритими.

4. Цехи, ділянки гарячої обробки металів

1. Стан пожежної безпеки цехів, ділянок гарячої обробки металів має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил та у главі 1 цього розділу.

2. Баки з оливами у цехах гарячої обробки металів встановлюються в спеціальних окремих приміщеннях, відокремлених від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу, або за межами цеху на спеціальних опорах чи кронштейнах.

3. У цехах гарячої обробки металів забороняється:

прокладати трубопроводи для транспортування ЛЗР та ГР по стінах, а також незахищені трубопроводи для транспортування ЛЗР та ГР по підлозі; зберігати будь-які горючі матеріали.

4. Не допускається експлуатація оливних загартувальних ванн, нагрітих до температури, вищої за температуру спалаху олив.

5. Приміщення для загартування металів в оливних і соляних ваннах відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

5. Друкарні, картографічні виробництва

1. Стан пожежної безпеки друкарень, картографічних виробництв має

відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил та у главі 1 цього розділу.

2. Столи і шафки (тумбочки) у відділеннях машинного набору покриваються (облаштовуються) листовою нержавіючою чи оцинкованою сталлю або термостійкою пластмасою.

3. Чищення друкарського, картографічного обладнання за допомогою ЛЗР і ГР проводиться в ізольованому приміщенні, обладнаному примусовою витяжною вентиляцією.

В окремих випадках допускається чищення в спеціальній негорючій шафі безпосередньо в лінотипному відділенні, обладнаному місцевою примусовою витяжною вентиляцією.

4. Підлога в гартоплавильних відділеннях виконується з негорючих вогнестійких матеріалів.

5. Не дозволяється поливати матричний матеріал (вініпласт, воскову масу, свинець) розчином каучуку в ЛЗР та ГР, графітувати відкритим способом на тралері преса чи на тралері нагрівального пристрою, а також сушити його над опалювальними і нагрівальними приладами.

6. Обрізки фотоплівки збираються в металеві ящики з кришками, які щільно закриваються.

Після закінчення роботи у фотолабораторіях і приміщеннях із проявними установками проявлені плівки здаються на збереження в архів. Дозволяється зберігання плівки в кількості до 10 кг у фотолабораторіях у металевій шафі.

7. Настільні ліхтарі монтажних столів і ретушерських пультів

обладнуються подвійним заскленням. Забороняється працювати на монтажних столах із розбитим матовим склом і замінювати його на звичайне прозоре з паперовим розсіювачем.

6. Цехи, ділянки, лабораторії гальванічних покриттів

1. Стан пожежної безпеки цехів, ділянок, лабораторій гальванічних покриттів має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил та у главі 1 цього розділу.

2. Гальванічні відділення, розміщені в одному будинку з іншими виробництвами, відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

3. Робочі поверхні столів, стелажів, витяжних шаф, призначені для роботи з вибухопожежонебезпечними рідинами і речовинами, опоряджуються суцільним покриттям з негорючих матеріалів. Столи і шафи, на (у) яких проводяться роботи з кислотами, лугами й іншими хімічно активними речовинами, виготовляються з матеріалів, стійких до їх впливу.

До столів, стелажів прибудовуються бортики з негорючого матеріалу заввишки не менше ніж 0,02 м.

4. Роботи, пов'язані з можливістю виділення вибухопожежонебезпечних парів та газів, проводяться у витяжних шафах. Користуватись витяжними шафами з розбитим склом або несправною вентиляцією забороняється.

5. Скляний посуд з кислотами, лугами та іншими їдкими речовинами переноситься у спеціальних металевих або дерев'яних ящиках, викладених

усередині азбестом. Для перенесення посуду з сірчаною та азотною кислотою використовуються дерев'яні ящики, корзини, оброблені вогнезахисною сумішшю.

6. Зберігання термосів з рідким повітрям та киснем в одному приміщенні з легкозаймистими речовинами, жирами та маслами, олівами забороняється.

7. Застосування відкритого вогню для виявлення витікань газу з газопроводу та газових приладів не дозволяється.

8. Балони із стисненими, скрапленими та розчиненими ГГ встановлюються за межами будинків у металевих шафах. Шафи обладнуються прорізами або жалюзійними ґратами для провітрювання. Забезпечення виробничих приміщень цими газами, а також киснем проводиться централізовано.

9. Примусова припливно-витяжна вентиляція у виробничих приміщеннях вмикається не пізніше ніж за 5 хв до початку роботи та вимикається після закінчення роботи. Проведення робіт за несправної вентиляції забороняється.

10. У цехах, на ділянках, у лабораторіях гальванопокриттів забороняються:

миття підлог, обладнання, інструментів ЛЗР або ГР;

сушіння обтиральних матеріалів і одягу на трубопроводах та батареях систем опалення;

проведення прибирання розлитих ЛЗР або ГР за ввімкнених пальників;
залишення без нагляду установок, що працюють;

зливання в систему каналізації залишків горючої продукції, відпрацьованих реактивів та інших хімічних речовин без попередніх нейтралізації та знежирення.

VII. Вимоги пожежної безпеки до парків озброєння та військової техніки

1. Загальні вимоги до парків озброєння та військової техніки

1. Стан пожежної безпеки парків озброєння та військової техніки (далі – ОВТ) має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Для парків ОВТ розробляється план виведення з парку озброєння, бойової та іншої техніки у разі оголошення тривоги.

Обладнання парків ОВТ має забезпечувати швидкий і зручний виїзд техніки.

3. Для забезпечення негайного виведення техніки у разі пожежі щодня виділяється черговий тягач, який укомплектовується засобами евакуації і пожежогасіння (жорстким і гнучким зчепленнями, трьома порошковими вогнегасниками типу ВП-5, ящиком з піском ємністю не менше ніж $0,5 \text{ м}^3$, покривалом з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром $2 \times 2 \text{ м}$).

4. Ключі від замків запалювання, люків машин зберігаються в запечатаній скриньці:

перший комплект – у чергового парку;

другий комплект – у чергового підрозділу (роти, батальйону).

5. Для забезпечення евакуації техніки у разі пожежі парки ОВТ комплектуються жорсткими та/або гнучкими зчепленнями з розрахунку одне зчеплення на 10 одиниць техніки, але не менше ніж два на парк.

6. Територія парків ОВТ обладнується основним та запасним виїздами. Для кожної групи машин передбачаються запасні виїзди з розрахунку 1 виїзд на кожні 60 – 80 колісних або 40 гусеничних машин.

7. Для зберігання мастильних, лакофарбових, горючих і легкозаймистих матеріалів на території парку ОВТ передбачаються окремі спеціально обладнані приміщення.

Відпрацьовані оливи зберігаються в спеціальній будівлі (спеціальному приміщенні) або під навісами з негорючих матеріалів у металевій тарі чи в підземних резервуарах.

8. Не дозволяється експлуатація техніки, яка працює на газовому пальному, у разі несправності газобалонного обладнання, наявності витікання газу через нещільні з'єднання.

У разі несправності газобалонного обладнання в'їзд (зберігання) техніки у сховища(ах) (бокси(ах)), пункти(ах) технічного обслуговування забороняється.

9. Під час експлуатації техніки забороняється:

залишати у техніці забруднені мастилом, оливами і паливом одяг та ганчір'я;

застосовувати для знежирення, миття двигуна, вузлів, агрегатів та обладнання ЛЗР і ГР;

використовувати техніку з явними ознаками несправностей;

допускати скупчення на двигуні та його картері бруду, змішаного з пальними і мастильними матеріалами;

використовувати відкритий вогонь для визначення та усунення несправностей механізмів, систем, вузлів, розігрівання двигуна;

захарашувати та блокувати технікою ворота, під'їзди і проїзди;

тримати техніку з відкритими горловинами паливних баків та з ознаками витікання пального і оливи;

зберігати у техніці мастила, оливи і пальне, а також тару з-під них, залишати у техніці промаслені обтиральні матеріали та одяг після закінчення роботи;

заряджати акумулятори зарядними пристроями безпосередньо на техніці, залишати техніку з увімкненим запалюванням;

проводити ремонт і технічне обслуговування техніки з працюючими двигунами та ввімкненим запалюванням.

2. Сховища (бокси), навіси, майданчики відкритого зберігання озброєння та військової техніки

1. У разі розміщення техніки у сховищах (боксах) у два ряди техніку другого ряду з'єднують з технікою першого ряду гнучкими зчепленнями.

2. У сховищах (боксах) техніка розміщується проти воріт.

До техніки, яка встановлена у сховищах (боксах) у першому ряді, приєднуються буксирні троси, вільні кінці яких виводяться назовні зі сховищ (боксів) за межі воріт.

3. Під горючими (дерев'яними) навісами зберігається не більше 20 одиниць техніки.

4. У сховищах (боксах) відстань між технікою, а також між технікою та стінами (воротами) сховищ має бути не менше 1 м.

5. На майданчиках відкритого зберігання техніка розміщується групами (не більше 200 одиниць техніки у кожній).

Відстань між групами техніки, між групами техніки та будинками III – V ступенів вогнестійкості має бути не менше 20 м, між групами техніки і будинками I та II ступенів вогнестійкості – не менше 15 м. Відстань у групі між рядами техніки має бути не менше 10 м, між технікою у ряді – не менше ніж 1,5 м.

6. Автомобілі-цистерни і спеціально обладнана техніка, призначені для перевезення нафтопродуктів, зберігаються у приміщеннях одноповерхових будівель, відокремлених від інших приміщень протипожежними стінами та перекриттями 2 типу, або на спеціально відведених майданчиках групами із загальною місткістю ємностей для перевезення нафтопродуктів не більше ніж 600 м³, але не більше 50 одиниць техніки.

Відстань між групами техніки і будинками, а також відстань між технікою у групах має відповідати вимогам, зазначеним у пункті 5 цієї глави.

7. Перед розміщенням у сховища (бокси) у двопаливній техніці балони відключаються, паливо з газової мережі до призупинення роботи двигуна виробляється. Заїжджати такій техніці у приміщення дозволяється з закритими балонними і витратними вентилями (клапанами), використовуючи альтернативне рідке паливо.

8. У сховищах (боксах), під навісами та на відкритих майданчиках, де зберігається техніка, забороняється:

розміщувати техніку в кількості, яка перевищує норму, порушувати план її розміщення, зменшувати відстані між нею, а також від неї до конструктивних елементів будівель (споруд);

зачиняти ворота на внутрішні засуви;

влаштовувати у сховищах (боксах) комори, майстерні й використовувати їх як житлові приміщення;

влаштовувати оглядові канали у сховищах (боксах) для зберігання автомобілів на газовому паливі;

проводити ковальські, термічні, зварювальні, малярні й деревооздоблювальні роботи, а також промивати деталі з використанням ЛЗР та ГР;

заправляти техніку паливом та зливати з неї паливо;

зберігати тару з-під пального, а також пальне та оливи (за винятком палива в баках та газу в балонах, змонтованих на автомобілях);

встановлювати автомобілі-цистерни і спеціально обладнану техніку, призначену для перевезення ЛЗР та ГР, а також горючих газів разом з іншою технікою;

зберігати техніку з несправною електропроводкою та з увімкненим вимикачем "маси".

3. Пункти технічного обслуговування і ремонту озброєння та військової техніки

1. Стан пожежної безпеки пунктів технічного обслуговування і ремонту (далі – ПТОР) ОВТ має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV та у главі 1 розділу VI цих Правил.

2. Приміщення ПТОР ОВТ відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

3. У ПТОР ОВТ не дозволяється здійснення капітального та середнього ремонту техніки з баками, наповненими паливом (газобалонних автомобілів – з заповненими газом балонами), та картерами, заповненими оливою.

4. Під час обслуговування та ремонту техніки, що пов'язані зі зняттям паливних баків, а також ремонтом паливопроводів, баки та паливопроводи повністю звільняються від палива.

Очищення баків здійснюється на відкритому повітрі або у вентильованому приміщенні, зварювання чи паяння – з відкритими отворами бензобаків та заповненням резервуара (бака) водою.

Зберігання злитого палива на ПТОР забороняється.

5. З оглядових каналів влаштовується не менше ніж два виходи, один з яких допускається виконувати по металевих скобах.

Виходи з оглядових каналів не дозволяється перекривати технікою.

Після закінчення роботи оглядові канали очищуються від промасленого ганчір'я, розлитих ЛЗР та ГР.

6. В оглядових канавах як переносні світильники використовуються світильники напругою не вище ніж 12 В.

7. Під час виконання робіт із знежирювання, миття та фарбування необхідно дотримуватися вимог, визначених у главі 2 розділу VI цих Правил.

8. Дозволяється проведення робіт, пов'язаних з миттям і знежиренням деталей з використанням ЛЗР та ГР, а також проведення фарбувальних робіт поза межами будівель (приміщень) ПТОР на спеціальних майданчиках (на відстані не менше 10 м від будівель (споруд)).

9. Перед фарбуванням та сушінням техніки з неї знімаються паливні баки або проводяться заходи з їх очищення (пропарювання, сушіння тощо).

10. Під час проведення ремонту техніки, яка працює на газовому

паливі, пов'язаного з виконанням зварювальних та фарбувальних робіт (включаючи штучне сушіння), газові балони знімаються та продуваються.

11. Перед ремонтом автомобілів-цистерн і спеціально обладнаної техніки, призначеної для перевезення небезпечних вантажів, ЛЗР та ГР, ємності очищуються від залишків вантажів, які перевозили, і надійно заземляються.

12. Для очищення або ремонту цистерн чи резервуарів з-під ЛЗР або ГР застосовується інструмент, виготовлений з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

13. У приміщеннях ПТОР забороняється:

порушувати план розміщення техніки;

заправляти техніку пальним і зливати з неї пальне;

залишати мастила, оливи і пальне, а також тару з-під них, промаслене ганчір'я та одяг після закінчення робіт.

4. Акумуляторно-зарядні станції

1. Стаціонарні акумуляторно-зарядні станції (далі – САЗС) розміщуються в будинках не нижче II ступеня вогнестійкості. Дозволяється розміщення САЗС у будинках технічного обслуговування і ремонту ОВТ у приміщеннях, обладнаних самостійним виходом назовні й відокремлених від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

2. Електрообладнання приміщень зарядки САЗС має відповідати класу вибухопожежонебезпечної зони згідно з вимогами нормативно-технічних документів та нормативно-правових актів.

3. Приміщення зарядки САЗС обладнуються самостійною примусовою припливно-витяжною вентиляцією у вибухобезпечному виконанні. Місця зарядки акумуляторів обладнуються системами місцевої примусової витяжної вентиляції.

4. У приміщенні зарядки акумуляторних батарей під час увімкнення зарядного пристрою має автоматично спрацювати вентиляція.

Проведення зарядки акумуляторних батарей без працюючої вентиляції категорично забороняється.

5. В САЗС дозволяється винятково водяне опалення. У межах приміщення для зарядки акумуляторних батарей труби виконуються гладкими, з'єднаними між собою зваркою, фланцеві з'єднання та встановлення вентилів забороняються.

6. Двері у приміщенні для зарядки акумуляторних батарей обладнуються пристроями для самозачинення.

На входних дверях САЗС розміщуються таблички з попереджувальними написами: "Акумуляторна", "Вогнебезпечно", "З вогнем не входити".

7. Акумуляторні батареї, встановлені для зарядки, з'єднуються тісно прилеглими пружинами або затискачами для кислотних акумуляторних батарей чи плоскими наконечниками для лужних акумуляторних батарей, які мають надійний електричний контакт, що унеможливорюють іскроутворення. З'єднання зажимів акумуляторних батарей дротом шляхом їх закручування забороняється.

Підключення та відключення акумуляторних батарей для заряджання проводяться тільки за вимкненого зарядного пристрою.

8. Контроль за перебігом заряджання здійснюється за допомогою спеціальних приладів (термометра, навантажувальної вилки, ареометра тощо). Перевіряти акумуляторну батарею коротким замиканням забороняється.

9. Заряджання акумуляторних батарей проводиться за відкритих пробок (за їх наявності).

10. До роботи в САЗС допускаються особи, які пройшли спеціальне навчання з питань пожежної безпеки відповідно до вимог Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444.

11. У приміщенні зарядки акумуляторів забороняється:

палити і користуватися відкритим вогнем;

користуватися електронагрівальними приладами;

влаштовувати та використовувати тимчасові електромережі;

заряджати кислотні та лужні акумуляторні батареї в одному приміщенні;

користуватися апаратами та інструментами, які можуть бути джерелом утворення іскор;

зберігати кислоти і луги в кількостях, що перевищують змінну потребу;

залишати одяг, сторонні предмети і горючі матеріали.

5. Пункти заправлення паливом

1. Пункти заправлення паливом (далі – ПЗП) розміщуються в

будинках, спорудах або приміщеннях не нижче II ступеня вогнестійкості.

2. До роботи на ПЗП допускаються особи, які пройшли спеціальне навчання з питань пожежної безпеки відповідно до вимог Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях та мають відповідне посвідчення.

3. Місця заправлення та зливання нафтопродуктів освітлюються вночі.

4. Кришки оглядових та приймальних колодязів відкриваються тільки для вимірювання та відбирання проб, під час зливних операцій і проведення профілактичних заходів.

5. Під час грози зливання-наливання нафтопродуктів, заправлення техніки на ПЗП забороняються.

6. Один раз на рік (в літній період) у разі сухого ґрунту роздавальні колонки перевіряються на електричний опір, про що складається відповідний акт.

Технічне обслуговування (далі – ТО), ремонт, перевірка роздавальних колонок фіксуються в журналі обліку ремонту обладнання (устаткування).

7. Протікання пального із трубопроводів або іншого обладнання ПЗП негайно усувається.

8. Відстань між технікою, яка заправляється, та наступною технікою має бути не менше ніж 3 м, відстань між технікою у черзі – не менше ніж 1 м. Для кожного транспортного засобу забезпечується можливість маневрування і виїзду з території ПЗП.

9. Очищення резервуарів для нафтопродуктів здійснюється не менше ніж один раз на два роки, а також у разі заміни марки нафтопродукту, що зберігається.

Роботи із очищення (зачищення) та ремонту резервуарів проводяться мийними засобами за допомогою компресора для механізованого очищення та/або інструмента, виготовленого з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Особи, які виконують роботи із очищення (зачищення) та ремонту резервуарів повинні бути у взутті, що не має сталевих цвяхів, підковок, набойок.

10. Відпускання нафтопродуктів з бочок дозволяється лише за допомогою сифонів або насосів у бензобаки техніки або спеціальну тару (каністри) з кришками (пробками), які щільно закриваються. Відпускання ЛЗР та ГР у скляну та поліетиленову тару (посудини) не дозволяється.

11. Місця зберігання тари (бочок) з ЛЗР і ГР забезпечуються інструментом, виготовленим з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Відкривання металевої тари з ЛЗР і ГР інструментом, який може бути джерелом утворення іскор, забороняється.

12. На ПЗП забороняється:

експлуатувати ПЗП, не обладнаний блискавкозахисними пристроями;

палити, користуватися відкритим вогнем;

проводити регулювальні та ремонтні роботи техніки;

наливати пальне в резервуар вільним струменем;

зливати пальне з цистерн, експлуатувати резервуари, заправні колонки і трубопроводи без їх заземлення;

запускати двигун техніки до усунення з її поверхні випадково розлитого пального;

зберігати на пункті заправлення промаслене ганчір'я.

VIII. Вимоги пожежної безпеки до складських (технічних) територій військових частин, сховищ, навісів, майданчиків відкритого зберігання озброєння, військової техніки та військового майна

1. Загальні вимоги до складських (технічних) територій військових частин, сховищ, навісів, майданчиків відкритого зберігання озброєння, військової техніки та майна

1. Стан пожежної безпеки складських (технічних) територій військових частин, сховищ, навісів, майданчиків відкритого зберігання (далі – об'єкт зберігання) ОВТ та військового майна має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Складські (технічні) території систематично очищуються від сміття, сухостою, опалого листя тощо, які регулярно видаляються (вивозяться) за межі складських (технічних) територій у спеціально відведені місця.

Трава викошується й прибирається до її висихання. Сушіння трави на складських (технічних) територіях та її випалювання забороняються.

3. По периметру огороження складських (технічних) територій у межах охоронної зони влаштовуються очищені від рослинності до мінерального ґрунту смуги завширшки не менше ніж 10 м.

4. Біля в'їзду на складську (технічну) територію встановлюється стенд зі схемою території, на якому зазначаються розміщення будинків, споруд,

об'єктів зберігання, пожежних водоймищ, гідрантів, під'їзди пожежної техніки до них.

5. Для збирання горючого сміття і відходів на складських (технічних) територіях влаштовуються спеціальні місця, забезпечені металевими ящиками з кришками, що розташовані на відстані не менше ніж 15 м від об'єктів зберігання та позначені відповідними покажчиками.

Після закінчення робіт виробничі відходи та сміття, що накопичилися за день, виносяться (вивозяться) зі складських (технічних) територій у спеціально відведені місця.

6. Біля об'єктів зберігання, на відстані ближче ніж 20 м від них і в межах протипожежних відстаней між ними складання порожньої тари, укупорки або іншого майна забороняється.

Навколо об'єктів зберігання влаштовуються очищені від рослинності до мінерального ґрунту смуги завширшки не менше ніж 1 м.

7. Забороняється занесення (завезення) на складські (технічні) території сірників, запальничок та інших запалювальних предметів (приладів).

8. Проведення на складських (технічних) територіях тимчасових електрогазозварювальних (газорізальних), паяльних робіт, розігрівання (варіння) бітумів та смол, інших тимчасових робіт з використанням відкритого вогню (далі – вогневі роботи) допускаються з дозволу командира військової частини та з обов'язковим виставленням пожежного поста із засобами пожежогасіння.

9. Під час проведення вантажно-розвантажувальних робіт з вибухо- і пожежонебезпечними речовинами у місцях робіт виставляється пожежний пост у складі бойової обслуги на пожежному автомобілі.

10. Зберігання вантажів, тари та вантажних механізмів на рампах складських (технічних) територій не дозволяється. Матеріали, вивантажені на рампу, до кінця робочого дня прибираються.

11. Сховища для зберігання лаків, фарб, мастил, олив та інших ЛЗР і ГР, хімікатів розміщуються на відстані не менше ніж 20 м від суміжних будинків. Дозволяється використовувати для зберігання цих матеріалів напівпідвальні та підвальні приміщення, що мають протипожежні перекриття 3 типу.

Лаки, фарби, мастила, оливи та інші ЛЗР і ГР, хімікати зберігаються в тарі з щільно закритими кришками чи пробками.

12. Забороняється заходити до сховищ, у яких зберігаються вибухо- і пожежонебезпечні речовини (матеріали), із вогнепальною зброєю, запалювальними та освітлювальними пристроями (крім акумуляторних ліхтарів у вибухобезпечному виконанні), а також у взутті, яке може бути джерелом утворення іскор.

На входних дверях (воротах) сховищ, на одній з опор навісу, у яких зберігаються ЛЗР, ГР, хімічні речовини, балони з газами, вивішуються таблички із зазначенням вогнегасної речовини, яку дозволяється застосовувати під час гасіння пожежі цих рідин (речовин, газів).

13. Дерев'яні конструкції сховищ, навісів обробляються вогнезахисними сумішами, які забезпечують І групу вогнезахисту.

14. Ворота і двері у сховищах мають утримуватися в постійній справності, відкриватися тільки назовні, легко, без важільних чи ударних пристосувань і закриватися тільки на зовнішні запори.

15. У сховищах дозволяється зберігати тільки ті види майна, для яких

вони призначені, з дотриманням правил сумісного зберігання.

Під час сумісного зберігання у сховищах (приміщеннях) різних речовин та матеріалів враховуються їх фізико-хімічні властивості (здатність до окислення, самонагрівання, займання у разі потрапляння вологи, взаємодії з повітрям), що можуть призвести до пожежі.

Зберігання в одній секції сховища (навісу) будь-якого майна разом з каучуком або автомобільною гумою, а також ЛЗР та ГР забороняється.

16. Забороняється улаштування перегородок із горючих матеріалів у сховищах (навісах) для розподілення сховищ (навісів) на відсіки.

17. Стелажі заввишки більше ніж 3 м виготовляються з негорючих матеріалів. Стелажі заввишки не більше ніж 3 м допускається виготовляти з горючих матеріалів.

18. Майно у сховищах розміщується з дотриманням установлених норм завантаження та із забезпеченням відповідних робочих і оглядових проходів.

Проти дверних отворів, воріт залишаються проходи завширшки не менше ніж 2 м.

Проходи між стінами і стелажми повинні бути завширшки не менше ніж 1 м. За відсутності приладів опалення стелажі можуть встановлюватись упиртул до стін.

Якщо сховище завширшки понад 10 м, посередині нього влаштовується поздовжній прохід завширшки не менше ніж 2 м.

У разі застосування безстелажного способу зберігання матеріали укладаються у штабелі (бунти). Відстань між стінами та штабелями (бунтами) має бути не менше ніж 0,8 м. Ширина проходів між штабелями (бунтами) має бути не менше ніж 1 м.

Відстань між майном, яке зберігається, і стелею має бути не менше ніж 0,6 м.

19. До укладання у штабелі тара звільняється від залишків пакувальних матеріалів (паперу, стружки тощо), тара з-під горючих рідин – від їх залишків.

20. Комплектна укупорка зберігається на спеціально відведеному майданчику на відстані не менше ніж 50 м від сховищ, майстерень та інших будинків в штабелях загальною ємністю не більше ніж двох вагонів.

21. Одяг зберігається в металевих шафах з отворами для провітрювання, установлених поза сховищами, або в конторських чи побутових приміщеннях, які відповідають вимогам, визначеним у пункті 2 глави 1 розділу VI цих Правил.

22. Майно в сховищах розміщується не ближче ніж за 0,8 м від радіаторів опалення і труб опалення.

23. Печі у сховищах огорожуються від можливості зіткнення майна з поверхнею печей, мінімальна відстань огороження від поверхні печі має бути не менше ніж 0,5 м.

24. Електричне обладнання сховищ має відповідати вимогам, визначеним у розділі III цих Правил.

Встановлення електричних розеток та вимикачів у сховищах забороняється.

25. Штучне освітлення у сховищах допускається тільки електричне стаціонарне, переносними світильниками чи за допомогою акумуляторних ліхтарів та має відповідати класу вибухопожежонебезпечної зони.

У разі влаштування у складах (сховищах) штучного освітлення світильники встановлюються над робочими та оглядовими проходами.

Відкриті магістральні, розгалужувальні силові та освітлювальні лінії прокладаються уздовж робочих і оглядових проходів.

26. Місця зберігання тари (бочок) з ЛЗР і ГР забезпечуються інструментом, виготовленим з безіскрових матеріалів, або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Забороняється відкривання металевої тари з ЛЗР і ГР інструментом, який може бути джерелом утворення іскор.

2. Технічні території баз і складів озброєння та військової техніки, об'єкти зберігання озброєння і військової техніки

1. Стан пожежної безпеки технічних територій баз і складів ОВТ, об'єктів зберігання ОВТ й інших об'єктів, розміщених на технічній території, має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV та у главі 1 цього розділу.

Технічні території обладнуються не менше ніж двома в'їздами (виїздами).

2. На технічній території об'єкти зберігання ОВТ розташовуються окремо від виробничих будинків.

3. Сховища обладнуються безперешкодними під'їздами й виїздами.

4. Для забезпечення евакуації ОВТ, що змонтовані на базових шасі (машинах), об'єкти зберігання у разі пожежі забезпечуються жорсткими та/або гнучкими зчепленнями з розрахунку одне зчеплення на 10 одиниць техніки. Зчеплення розміщуються на зовнішніх стінах сховищ (на опорах навісів, спеціально встановлених опорах, розташованих біля майданчиків відкритого зберігання).

5. Розміщення ОВТ у сховищах має забезпечувати безперешкодний його виїзд (винесення).

Під час розташування ОВТ, що змонтовані на базових шасі (машинах), дотримуються вимоги, визначені у пунктах 1 – 6 глави 2 розділу VII цих Правил.

6. У разі зберігання ящиків зі стрілецькою зброєю в штабелях після кожних двох рядів штабелів залишаються оглядові проходи завширшки не менше ніж 0,5 м.

7. Кислотні та лужні акумулятори зберігаються в окремих сховищах.

Сховища для акумуляторів розташовуються на відстані не менше ніж 20 м від сховищ з ОВТ.

8. Забороняється зберігання в одному сховищі з ОВТ балонів зі стисненим повітрям, азотом, киснем, воднем, ЛЗР та ГР, обтиральних матеріалів, а також порожньої тари.

9. Забороняється залишати у сховищах тачки, рольганги й інші засоби малої механізації.

Для зберігання тачок, рольгангів та інших засобів малої механізації обладнуються спеціальні майданчики (навіси, комори) на відстані не менше ніж 20 м від сховищ з ОВТ.

10. Для зберігання тари, укупорки виділяються спеціальні майданчики, обладнані навісами, віддалені від сховищ на відстань не менше ніж 50 м. Перед укладанням на зберігання тара, укупорка очищуються від залишків пакувальних матеріалів.

11. Підтікання гідравлічної рідини з гідравлічних пристроїв, пального з

паливних баків ОВТ, що змонтовані на базових шасі (машинах), негайно усувається.

12. Для проведення капітального ремонту сховища звільняються від ОВТ.

13. Майданчики відкритого зберігання, місця стоянки ОВТ обладнуються твердим покриттям (асфальт, бетон тощо).

За відсутності твердого покриття майданчики очищуються від рослинності та наземних горючих матеріалів (мінералізована смуга).

14. Технічне обслуговування, консервація і переконсервація агрегатів, вузлів та систем ОВТ виконуються на ПТОР, пунктах щоденного ТО (далі – ЩТО).

На об'єктах зберігання допускається завершення робіт з консервації (переконсервації) агрегатів, вузлів та систем, захист яких від корозії порушений або погіршений під час переміщення ОВТ до об'єктів зберігання.

Роботи із знежирювання, миття та фарбування виконувати відповідно до вимог, визначених у главі 2 розділу VI цих Правил.

3. Склади, сховища речового майна

1. Стан пожежної безпеки складських територій, об'єктів зберігання речового майна, які належать до сфери управління Міністерства оборони України, має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV та у главі 1 цього розділу.

2. Об'єкти зберігання речового майна розміщуються на відстані не менше ніж 50 м від житлових будинків та об'єктів загальновійськового призначення.

3. Під час зберігання нового майна, майна, що було в користуванні, та майна непорушного запасу (далі – НЗ) в одному сховищі його розміщують в окремих секціях, відділених від суміжних секцій протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

4. У сховищах висота бунтів не має перевищувати 2 м.

5. Предмети одягу, що були у користуванні, перед укладанням на тривале зберігання обов'язково піддаються хімічному чищенню та/або пранню.

6. Майно зі слідами мастил, оливи, ЛЗР чи ГР направляється до хімічного чищення чи промивання в лужних ваннах.

Обмундирування зі слідами мастил, оливи, ЛЗР і ГР, не відправлене в чищення, укладається в окремому сховищі чи складається на відкритих окремих майданчиках у бунти заввишки не більше ніж 1 м.

7. Обтиральні матеріали, що були у користуванні, до їх знежирення зберігаються окремо від чистого ганчір'я під навісами в залізних ящиках без ущільнення з кришками.

8. Під час зберігання у бунтах кожухів, ватного обмундирування та майна, яке було у користуванні, встановлюється постійне спостереження за їх температурою. У разі підвищення температури бунти розкриваються та провітрюються.

9. Гумовий та інші види клеїв зберігаються в тарі промислового виробництва, яка герметично закупорюється.

Клей зі складу видається у фабричному упакованні. Розкриття банок і фасування клеїв на складі не дозволяються.

10. Забороняється у приміщеннях, де зберігається ганчір'я, вата тощо, зберігати ЛЗР та ГР.

11. У разі застосування дезінфікуючих препаратів забороняється використовувати ЛЗР та ГР як розчинники. Завантаження розпилювачів проводиться поза межами сховищ. Перед проведенням робіт з обприскування електричні мережі знеструмлюються, їх включення дозволяється не раніше ніж через 1 годину після проведення обприскування та провітрювання сховища. Під час проведення робіт з обприскування застосування відкритого вогню забороняється.

12. Майданчики відкритого зберігання речового майна розміщуються на відстані не менше ніж 20 м один від одного. Кожен майданчик не має перевищувати за довжиною 50 м, за шириною – 26 м і повинен мати не більше чотирьох бунтів.

На майданчику розміщується не більше 4 бунтів на відстані не менше ніж 5 м один від одного. Розміри бунтів не мають перевищувати за довжиною – 15 м, за шириною – 6 м, за висотою – 3 м.

4. Склади, сховища продовольчої служби та холодильні установки

1. Стан пожежної безпеки складських територій, сховищ продовольства та холодильних установок, які належать до сфери управління Міністерства оборони України, має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV та у главі 1 цього розділу.

2. У разі зберігання олії:

в загальному сховищі відводиться окреме ізольоване місце;
дерев'яна підлога оббивається залізом;

роздавання олії здійснюється над деками;

місце зберігання олії утримується в чистоті;

перед закриттям сховища всі місця, де пролита олія, витираються насухо, бочки з олією закриваються металевими пробками, ганчір'я і тирса, просочені олією, видаляються із приміщення у відведене для цього місце;

у разі зберігання олії поза приміщенням ґрунт, просочений олією, видаляється, місця, де була пролита олія, засипаються чистим піском;

підлога приміщень сховищ для зберігання олії періодично промивається лужним розчином;

на складах забороняються накопичування і зберігання ганчір'я, паперу та інших матеріалів, промащених олією.

Застосування відкритого вогню для розігрівання олії забороняється.

3. Сірники зберігаються в окремих сховищах не нижче II ступеня вогнестійкості.

Спільне зберігання сірників з продовольством допускається тільки у сховищах не нижче II ступеня вогнестійкості, які розміщені на відстані не менше ніж 25 м від сусідніх сховищ, при цьому сірники розміщуються в окремих секціях, які відділені від суміжних секцій протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

4. Висота штабелю ящиків з сірниками має бути не більше 10 рядів (для ящиків по 1000 коробок).

Ящики із сірниками забороняється кидати і різко струшувати. Для перевірки якості сірників ящики відкриваються на відстані не менше ніж 2 м від штабелів. Перевірка якості сірників проводиться поза сховищем.

5. Освітлення овочесховищ здійснюється постійними або переносними електричними світильниками з лампами напругою не вище 36 В та з арматурою, яка захищає лампи від механічних пошкоджень. У виняткових

випадках за відсутності електроосвітлення дозволяється користуватися газовими лампами.

6. Зберігання порожньої тари в одному сховищі (приміщенні) з продовольством забороняється. Для зберігання тари відводяться спеціальні сховища або приміщення.

Нова тара всіх видів зберігається окремо від тари, що була у користуванні.

7. Стаціонарні холодильні камери розміщуються в окремому будинку. Холодильні камери встановлюються в підсобних приміщеннях складу або в спеціально відведених місцях.

Блок холодильних камер відокремлюється від інших приміщень загальним тамбуром завширшки не менше ніж 1,5 м.

Електроосвітлювальні прилади і вимикачі у холодильних камерах встановлюються у вологозахищеному виконанні.

8. Користування відкритим вогнем під час огляду циліндра, картера, масловіддільника та інших частин холодильної установки забороняється.

9. Проведення зварювальних робіт апаратів або трубопроводів, заповнених аміаком, забороняється.

Проведення зварювальних та паяльних робіт під час ремонту діючих холодильних установок допускається лише під наглядом технічного персоналу, який обслуговує холодильні установки, за умови роз'єднання фланцевих з'єднань та встановлення на них заглушок, опломбування в закритому стані маховиків вентилів, відчинення дверей і вікон та забезпечення безперервної роботи вентиляції.

5. Склади (сховища) медичного майна і ліків

1. Стан пожежної безпеки складів (сховищ) медичного майна і ліків, які належать до сфери управління Міністерства оборони України, має відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV та у главі 1 цього розділу.

2. Склади (сховища) для зберігання легкозаймистих речовин (спиртів, ефірів, скипидарів, целулоїдів тощо) та ліків на їх основі розташовуються на відстані не менше ніж 20 м від інших складів (сховищ) I – IIIa ступенів вогнестійкості, не менше ніж 30 м від інших складів (сховищ) і не менше ніж 50 м від житлових будинків.

3. Зберігання медичного майна і ліків здійснюється за асортиментом із врахуванням їх пожежонебезпечних фізико-хімічних властивостей і сумісності.

4. Легкозаймисті речовини та ліки на їх основі зберігаються в окремих складах (сховищах) не нижче II ступеня вогнестійкості. Допускається зберігання в одному складі (сховищі) легкозаймистих речовин та ліків на їх основі з іншим медичним майном та ліками у разі розміщення їх у відсіку, відокремленому від суміжних відсіків протипожежними перегородками I типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

5. Тверді легкозаймисті речовини (нафталін, целулоїд і вироби з нього) зберігаються окремо від ЛЗР та ГР.

Спільне зберігання легкозаймистих речовин та ліків на їх основі з мінеральними кислотами, стиснутими та скрапленими газами, легкозаймистими речовинами (олії рослинні, сірка тощо), а також з неорганічними солями, які утворюють з органічними речовинами вибухові суміші (хлорид калію, перманганат калію, хромат калію тощо), і з

речовинами, самозаймистими на повітрі (фосфор білий), не допускається.

6. Легкозаймисті рідини та ліки на їх основі зберігаються в міцній скляній або металевій тарі з притертими пробками, які зверху заливаються спеціальною смолою або загіпсовуються.

7. Розливання легкозаймистих рідин та ліків на їх основі в іншу тару проводиться у відокремленому приміщенні.

8. Горючі вироби з целулоїду зберігаються в металевих шафах.

9. На складах (сховищах), у яких зберігаються легкозаймисті речовини та ліки на їх основі, дозволяється винятково водяне опалення.

IX. Вимоги пожежної безпеки до арсеналів, баз і складів зберігання ракет, артилерійських та інженерних боєприпасів, авіаційних засобів ураження, вибухових речовин

1. Території баз зберігання боєприпасів

1. Стан пожежної безпеки територій баз зберігання боєприпасів, які належать до сфери управління Міністерства оборони України, має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV та у главі 1 розділу VIII цих Правил.

2. На місцевості за зовнішньою огорожею технічної території на смузі завширшки 50 м чагарник вирубується, опале листя та гілля прибираються, дерева очищуються від гілля на висоту 2,5 м, трава вчасно (до її висихання) викошується та вивозиться за межі забороненої зони.

3. З метою організації боротьби з лісовими пожежами перед початком весняно-літнього пожежонебезпечного періоду наказом командира арсеналу, бази, складу зберігання ракет, артилерійських та інженерних боєприпасів, авіаційних засобів ураження, вибухових речовин (далі – бази зберігання боєприпасів) створюється оперативна група та визначаються особовий склад, автотракторна землерийна й інша необхідна техніка для гасіння лісових пожеж і запобігання проникненню вогню на територію бази зберігання боєприпасів. Для боротьби з лісовими пожежами завчасно готується необхідний запас первинних засобів пожежогасіння (лопати, пили, сокири, захлести тощо).

4. Охоронна зона навколо технічної території бази зберігання боєприпасів очищується від рослинності та наземних горючих матеріалів (мінералізована смуга) за всією шириною.

5. Перед в'їздом на технічну територію автомобільна, тракторна техніка, маневрові тепловози, мотовози, локомотиви перевіряються особами пожежного наряду на предмет їх технічного стану і забезпеченості засобами пожежогасіння.

На технічну територію допускаються маневрові тепловози, мотовози, локомотиви, які працюють на рідкому паливі, справні іскрогасні пристрої, протипожежне обладнання за установленими нормами у супроводженні особи пожежного наряду бази зберігання боєприпасів.

6. Гальмування вагонів металевими башмаками на технічній території забороняється. Для цього застосовуються підкладки, виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

7. Уся техніка, що працює на технічній території, має бути технічно

справною (мати справну паливну систему і випускний пристрій) та обладнаною первинними засобами пожежогасіння (покривалом з негорючого теплоізоляційного полотна, грубововняної тканини або повсті розміром не менш як 1,5 х 1,5 м, лопатою, захлестом, вогнегасниками відповідно до вимог пункту 4 глави 2 розділу IV цих Правил, а також двома переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів А, В і С кожний ємністю не менше 5 кг сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші)). Техніка, що перевозить боєприпаси, обладнується вогнегасниками відповідно до вимог пунктів 4, 6 глави 2 розділу IV цих Правил.

Глушники техніки обладнуються іскрогасниками.

Забороняється допуск на технічну територію техніки, технічний стан якої не перевірено та яка не обладнана засобами пожежогасіння, або технічно несправної техніки.

8. Користуватися відкритим вогнем на технічній території категорично забороняється.

Проведення тимчасових вогневих робіт на технічній території допускається у виняткових випадках з дозволу командира бази зберігання боєприпасів, про що оголошується наказом. Під час проведення цих робіт виставляється пожежний пост на пожежному автомобілі.

9. Забороняється прокладання у межах технічної території повітряних ліній електромереж, зв'язку, охоронної сигналізації та систем протипожежного захисту. Ці лінії виконуються кабелями і прокладаються в ґрунті, блоках, трубах або лотках. Кабельні лінії прокладаються відповідно до вимог нормативно-технічних документів.

На адміністративно-господарській території та на охоронному периметрі лінії електропередач напругою до 1000 В можуть бути повітряними.

10. Технічна територія очищується від дрібної порослі, кущів, вересу, хмизу, вітролому. Пеньки викорчовуються і видаляються за межі технічної території. Дерева очищуються від гілок на висоту не менше ніж 2 м. На смугі місцевості завширшки 20 м навколо кожного об'єкта зберігання боєприпасів мох, верес, обпалі голки хвої та листя видаляються. Навколо об'єктів зберігання боєприпасів створюються очищені від рослинності та наземних горючих матеріалів смуги завширшки не менше ніж 1 м.

Забороняється сушити траву, зберігати сіно на технічній території складу.

Смуги місцевості завширшки 50 м, розташовані навколо об'єктів, закріплюються за відповідальними за їх пожежну безпеку. Межі діляниць технічної території визначаються відповідним наказом командира бази зберігання боєприпасів та закріплюються за відповідними посадовими особами.

11. Спеціальні місця для збирання горючого сміття і відходів на технічній території обладнуються на відстані не менше ніж 40 м від об'єктів зберігання боєприпасів.

12. На технічній території стаціонарні телефонні апарати встановлюються із розрахунку один телефонний апарат на 4 – 6 об'єктів зберігання боєприпасів, а також у виробничих приміщеннях, на пунктах робіт, вантажно-розвантажувальних платформах, у пунктах відділів зберігання.

Зовнішні стаціонарні телефонні апарати на технічній території розміщуються на відстані не менше ніж 10 м від об'єктів зберігання боєприпасів, у спеціальних шафах, що зачиняються. Металеві корпуси телефонних апаратів і шафи для їх розміщення заземлюються. Опір заземлювального пристрою має бути не більше ніж 50 Ом.

13. На технічній території вздовж доріг встановлюються ручні пожежні сповіщувачі на відстані не більше ніж 150 м один від одного і 10 – 35 м від об'єктів зберігання боєприпасів з розрахунку не менше ніж один сповіщувач на кожні два об'єкти зберігання боєприпасів, а також біля виробничого приміщення, пункту робіт, вантажно-розвантажувальної платформи, котельні. Ручні пожежні сповіщувачі також встановлюються у вартових приміщеннях і секторах варт.

14. Перевірка системи зв'язку, що встановлена на технічній території бази зберігання боєприпасів, здійснюється не рідше одного разу на місяць. Результати перевірок відображаються у журналі.

15. Місця розміщення стаціонарних телефонних апаратів і ручних пожежних сповіщувачів, які встановлені на технічній території, позначаються відповідними покажчиками.

16. Біля в'їзду на технічну територію встановлюється пожежно-інвентарний пункт, укомплектований первинними засобами пожежогасіння згідно з вимогами відповідних нормативно-правових актів.

17. Пожежні щити на технічній території розміщуються на відстані 10 – 15 м від об'єктів зберігання боєприпасів, а також уздовж залізничних колій, на яких систематично проводяться вантажно-розвантажувальні роботи, – через кожні 100 м.

Пожежні щити, розташовані навколо об'єктів зберігання боєприпасів, цехів, пунктів робіт, додатково обладнуються двома діжками для води, захлестами, ящиком з піском, драбиною. Висота драбини має забезпечувати безпечний підйом особового складу на дах будинку (штабелю боєприпасів).

18. На базах зберігання боєприпасів за межами технічної території

створюється недоторканий запас води об'ємом не менше 200 м^3 з розрахунку гасіння пожежі протягом трьох годин з витратою води 20 л/с .

19. Зовнішня протипожежна водопровідна мережа має відповідати таким вимогам:

протипожежна водопровідна мережа у межах технічної території має бути кільцевою;

відстань між гідрантами не має перевищувати 150 м ;

пожежні гідранти розміщуються на відстані $50 - 125 \text{ м}$ від об'єктів зберігання боєприпасів, виробничих будинків і не більше $2,5 \text{ м}$ від доріг;

кожний (кожна) будинок, споруда, майданчик відкритого зберігання боєприпасів забезпечуються не менше ніж двома пожежними гідрантами (водоймами) для гасіння пожежі.

20. За неможливості виконання вимог пункту 18 цієї глави або за відсутності на встановленій відстані від будинків, споруд, об'єктів зберігання боєприпасів двох пожежних гідрантів обладнуються додаткові пожежні водойми (резервуари). Ємність кожної (кожного) пожежної водойми (резервуара) має бути не менше 50 м^3 . На базах зберігання інженерних боєприпасів дозволяється використання для пожежогасіння існуючих пожежних водойм ємністю 25 м^3 .

Загальний об'єм води в пожежних водоймах (резервуарах) визначається із розрахунку 50 м^3 на кожні 100 вагонів боєприпасів (для інженерних боєприпасів – 100 м^3 на кожні 1000 т боєприпасів у тротиловому еквіваленті).

На базах зберігання боєприпасів, розташованих у пожежонебезпечних районах, загальний об'єм води на технічній території для пожежогасіння збільшується на 25% .

21. Пожежні водойми (резервуари) розміщуються на відстані

50 – 200 м від об'єктів зберігання боєприпасів, цехів, майстерень, пунктів робіт з ракетами і боєприпасами.

Пожежні водойми (резервуари) ємністю 100 м³ і більше обладнуються не менше ніж двома горловинами для забирання води.

22. Якщо база зберігання боєприпасів розташована у пожежонебезпечному районі, уздовж зовнішнього огороження або в межах охоронної зони встановлюються додаткові пожежні водойми (резервуари) ємністю 50 м³ на кожні 400 м огороження. Водойми (резервуари), розташовані у межах охоронної зони, встановлюються біля зовнішнього огороження.

23. База зберігання боєприпасів забезпечується технічними засобами (системами, пристроями) оповіщення мешканців військових містечок.

24. Під час грози для своєчасного виявлення й ліквідації загоряння особовий склад відділів зберігання (цехів) проводить спостереження за об'єктами зберігання, цехами, пунктами робіт, вантажно-розвантажувальними платформами. Весь особовий склад пожежно-рятувального підрозділу приводиться у бойову готовність, на технічну територію спрямовуються рухомі пожежні пости на пожежних автомобілях і проводиться спостереження з вишки.

2. Об'єкти зберігання боєприпасів

1. Стан пожежної безпеки об'єктів зберігання боєприпасів має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV та у главі 1 розділу VIII цих Правил.

2. Ракети, артилерійські та інженерні боєприпаси, авіаційні засоби

ураження, вибухові речовини (далі – боєприпаси) зберігаються у сховищах не нижче II ступеня вогнестійкості.

3. Об'єкти зберігання боєприпасів обладнуються блискавкозахисними пристроями.

Забороняється укладання боєприпасів на зберігання (навіть тимчасово) у об'єкти зберігання, які не обладнані блискавкозахисними пристроями.

4. У сховищах з боєприпасами електрична мережа прокладається в сталевих водогазопровідних трубах. Електричні світильники розміщуються над проходами на висоті не менше 2,5 м від підлоги.

Для живлення переносних світильників дозволяється використання акумуляторних батарей напругою не більше ніж 24 В, при цьому акумуляторні батареї та апарати керування розміщуються за межами сховищ на відстані не менше ніж 5 м від них у спеціальних металевих ящиках, що закриваються. Електричні мережі, які живлять переносні світильники, прокладаються на спеціальних підставках на відстані не менше ніж 0,5 м від ящиків з боєприпасами.

Після закінчення робіт електрична мережа відключається.

Використання електричного освітлення у сховищах з димними порохами забороняється.

5. У сховищах з боєприпасами, в місцях, де ведуться роботи з такими речовинами, шибки вікон виконуються з матового скла або зафарбовуються білою фарбою.

Боєприпаси не дозволяється залишати у місцях, куди потрапляють прямі сонячні промені.

6. Під час зберігання боєприпасів необхідно дотримуватися вимог спільного зберігання.

7. У сховищах з боєприпасами проти воріт (дверей) влаштовуються робочі проходи завширшки не менше ніж 2 м, усередині сховища або вздовж однієї зі стін – робочі проходи завширшки не менше ніж 1,25 м, уздовж стін – оглядові проходи завширшки не менше ніж 0,8 м.

Висота штабелів ящиків з боєприпасами не має перевищувати висоти, встановленої відповідними нормативно-технічними документами.

Забороняється розміщувати будь-яке майно в проходах і залишати поверх штабелів боєприпаси, не укладені в ящики.

8. Дерев'яні стелажі, що встановлюються в сховищах з боєприпасами, та підкладки оброблюються вогнезахисними речовинами зі складанням відповідного акта.

9. У сховищах з димними порохами:

підлога сховищ у межах робочих проходів покривається прядив'яними (повстяними) матами або брезентом;

усі частини стелажів для зберігання порохів з'єднуються між собою за допомогою шипів і дерев'яних нагелів. Забороняється з'єднання з використанням металевих з'єднувальних виробів. Дозволяється з'єднання дощок стелажів металевими шурупами, які утоплюються на 2 – 3 мм у деревину, заглиблення зашпаровуються замазкою;

використовується тільки інструмент та інвентар, які виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні;

дозволяється заходити до сховищ у взутті на гумовій підшві, у валянках, а також в іншому взутті, що не має на підшві сталевих цвяхів, підковок, набойок.

10. Димні порохи та вироби з них всередині сховищ дозволяється перевозити тільки на спеціальних ручних тачках або візках з колесами на

гумових шинах і підшипниках, які виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

11. На майданчиках відкритого зберігання боєприпасів майданчики під штабель очищуються від рослинності та наземних горючих матеріалів.

Забороняється використання матеріалів на бітумній основі у разі обладнання покриттів штабелів.

12. Знову споруджені навіси будуються з негорючих матеріалів. Дерев'яні конструкції існуючих навісів обробляються вогнезахисними речовинами.

3. Цехи, майстерні, пункти робіт з боєприпасами

1. Стан пожежної безпеки цехів, майстерень, пунктів робіт з ракетами і боєприпасами (далі – пункти робіт з боєприпасами) має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV та у главі 1 розділу VI цих Правил.

2. Пункти робіт з боєприпасами розміщуються в одноповерхових будинках (спорудах) не нижче II ступеня вогнестійкості (з легкоскридним покриттям).

3. Пункти робіт з боєприпасами обладнуються не менше ніж двома виходами назовні. Дільниці робіт з порохами забезпечуються виходами безпосередньо назовні.

Від кожного робочого місця має бути вільний вихід, робочі місця розміщуються на відстані не більше 30 м від виходів.

4. У пунктах робіт з боєприпасами відстань між вісями двох паралельних виробничих потоків, на яких проводяться роботи з

боєприпасами, має бути не менше 4 м, центральні проходи між обладнанням паралельних виробничих потоків – не менше 2 м, боковий прохід між стіною і обладнанням – не менше 1 м.

5. У пунктах робіт з боєприпасами місця, які розміщені у замкнутому просторі між виробничими потоками, а також між потоком і стіною та які не мають виходів назовні, обладнуються перехідними містками.

6. Приміщення, в яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами, ізолюються від інших приміщень протипожежними стінами та перекриттями 1 типу й обладнуються окремими виходами назовні. Для сполучення цих приміщень із суміжними приміщеннями цеху в стінах передбачаються отвори, які обладнуються металевими щитами з автоматичним зачиненням у разі виникнення пожежі.

7. У приміщеннях, у яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами, зарядами і виробами з них, п'єзоелектричними підривачами, засобами запалення, детонаторами, піротехнічними засобами тощо, електрична мережа прокладається в сталевих водогазопровідних трубах.

8. Забороняється розмішувати в літній період порохові заряди в гільзах або їх збірках ближче ніж за 1 м від внутрішнього контуру заземлення.

9. У приміщеннях, у яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами, зарядами і виробами з них, п'єзоелектричними підривачами, засобами запалення, вибухонебезпечними елементами протитанкових керованих реактивних снарядів, капсулями-детонаторами, піротехнічними засобами:

робочі столи та підлога вкриваються струмопровідними матеріалами

(лінолеумом, гумою тощо) з електричним опором не більше ніж 10^6 Ом х см. Підлога має бути без щілин;

робочі місця обладнуються заземленими поручнями;

для транспортування порохів та виробів із них використовується тара, виготовлена з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні, що закривається кришками;

стрічки стрічкових транспортерів виконуються із струмопровідних матеріалів. Застосування обладнання (верстатів), у якому (яких) використовуються ремінні передачі та фрикційні механізми з елементами, виготовленими зі струмопровідних матеріалів, забороняється;

витяжні повітропроводи вентиляційних систем виконуються зі струмопровідних матеріалів й заземлюються;

особи, які працюють, повинні бути у взутті з підошвою, виконаною із струмопровідного матеріалу. Проведення робіт в одязі, який легко електризується, у взутті, що має на підошві сталеві цвяхи, підковки, набійки, забороняється.

10. Металеві конструкції обладнання, на якому проводяться роботи з боеприпасами, а також покриття столів, на яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами, зарядами і виробами з них, п'єзоелектричними підривачами, засобами запалення, капсулями-детонаторами, піротехнічними засобами тощо, заземлюються. Заземлення виконується мідними шинами (трубками), пластинами або сітками.

Робота на обладнанні (столах), не опорядженому (не опоряджених) заземлювальними пристроями, а також у разі несправних заземлювальних пристроїв забороняється.

11. Опалення пунктів робіт з боеприпасами має бути водяним. Нагрівальні прилади систем опалення повинні мати гладкі поверхні.

12. Столи, на яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами у відкритому вигляді, обладнуються швидкодіючими модульними автоматичними установками пожежогасіння.

13. Запас боєприпасів на робочому місці не має перевищувати потреби, встановленої технологічними нормами.

Перелік боєприпасів, які дозволяється залишати після закінчення робочого дня та які необхідні згідно з технологічним процесом для забезпечення початку роботи, визначається відповідними нормативно-технічними документами.

14. Витратні матеріали (фарби, мастила, тара, посуд, ганчір'я тощо) зберігаються у витратних коморах, розташованих на відстані не менше 40 м від пунктів робіт з боєприпасами, з дотриманням правил спільного зберігання матеріалів. Кількість матеріалів у витратних коморах не має перевищувати тризмінної потреби.

Інструменти та пристосування зберігаються в цехових коморах. Забороняється зберігання витратних матеріалів у цехових коморах.

15. Порядок зберігання спецодягу наведено у пункті 2 глави 1 розділу VI цих Правил. Залишати будь-який одяг у виробничих приміщеннях забороняється.

16. Під час роботи з порохами для уловлювання порохових зерен і пилу в місцях можливого їх збирання під конвеєрами, верстатами та іншим обладнанням встановлюються деки з водою.

17. Порох, просипаний на підлогу, невідкладно прибирається. У разі просипання на підлогу димного пороху підлога негайно прибирається вологим ганчір'ям. Зібраний порох зсипається у спеціальну заповнену водою

ємність з кришкою. Після закінчення робочого дня цей порох передається для знищення.

18. Мішки та обгортувальний папір, які звільнилися від зарядів, ретельно очищуються від залишків зерен пороху.

Забороняється вивозити неперевірені мішки та обгортувальний папір з пункту робіт з боєприпасами.

19. Для роботи з димними і нітроцелюлозними порохами, що знаходяться у відкритому вигляді, використовуються інструмент, лійки та кружки, виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

20. У пунктах робіт встановлюються строки та порядок прибирання приміщень й обладнання.

Здійснюється прибирання:

приміщень, у яких проводяться роботи з боєприпасами, – не менше одного разу на місяць;

приміщень, у яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами і зарядами з них, обладнання, підвіконь, труб та радіаторів опалення, інвентарю – не менше одного разу на тиждень;

робочих місць – перед обідньою перервою та перед закінченням робочого дня, вологе прибирання підлоги й обладнання – наприкінці робочої зміни;

верстатів для утрясання зарядів, запресування картонних виробів і патронування пострілів – не менше двох разів на день.

21. Забороняється чищення на верстатах боєприпасів в остаточно спорядженому вигляді, з трасерами, кумулятивних боєприпасів – з головними підривачами. Чищення пострілів патронного заряджання

металевими щітками дозволяється тільки в разі надійного водяного охолодження їх поверхні.

Забороняється під час чищення зовнішніх поверхонь корпусів ракет, пострілів, мін, гранат та підривачів (запалів, запалювальних трубок) нагрівати їх вище встановленої відповідними нормативно-технічними документами температури.

4. Утримання транспортних засобів, завантажених боєприпасами

1. Стан пожежної безпеки технічних територій, сховищ, майданчиків відкритого зберігання, на (у) яких розміщені транспортні засоби з боєприпасами, має відповідати вимогам, визначеним у главах 1 – 3 цього розділу.

2. Сховища (навіси), у яких знаходяться транспортні засоби, завантажені боєприпасами, розміщуються на відстані не менше ніж 50 м один від одного (за наявності обвалування – 25 м).

3. Транспортні засоби, завантажені боєприпасами, у сховищах і під навісами розміщуються в один або два ряди.

Під час розміщення транспортних засобів, що завантажені боєприпасами, у сховищах, під навісами необхідно дотримуватися вимог, визначених у пунктах 1, 2, 4 глави 2 розділу VII цих Правил.

У разі розміщення транспортних засобів, що завантажені боєприпасами, під навісами відстань між транспортними засобами по фронту має бути не менше ніж 1,5 м.

4. Майданчики відкритого зберігання розміщуються не ближче ніж за 50 м від сховищ (навісів). Місткість майданчиків не має перевищувати 30 одиниць транспортних засобів.

Тягачі з причепами дозволяється розміщувати у два ряди тягачами в різні боки з відстанню між рядами не менше ніж 3 м. Відстань між машинами по фронту має бути не менше ніж 1,5 м.

5. Спільно розміщені причепи і тягачі з'єднуються між собою зчепленнями. У разі утримання боєприпасів на причепах без тягачів причепи забезпечуються жорсткими або гнучкими зчепленнями для виведення їх у разі пожежі.

6. Забороняється зачинення на замок дверцят кабін автомобілів і тягачів після завантаження їх боєприпасами і поставлення на зберігання.

7. Кожен автомобіль та/або артилерійський тягач, завантажений боєприпасами, забезпечується:

вогнегасниками відповідно до вимог пунктів 4, 6 глави 2 розділу IV цих Правил;

ємністю з піском об'ємом не менше ніж $0,5 \text{ м}^3$;

азбестовою (повстяною) ковдрою розміром $1,5 \times 1,5 \text{ м}$;

жорстким або гнучким зчепленням.

8. Забороняється утримання у сховищах (під навісами), у яких зберігаються транспортні засоби, завантажені боєприпасами, та в кузовах цих транспортних засобів будь-якого майна, за винятком дезактивувальних матеріалів у заводському пакуванні, маскувальних сіток у чохлах, запасних інструментів та приладів до транспортних засобів у заводських ящиках.

9. На об'єктах зберігання, де знаходяться транспортні засоби, завантажені боєприпасами, забороняється проведення будь-яких робіт з їх ремонту або робіт з боєприпасами, крім:

періодичної перевірки стану акумуляторних батарей, знімання їх для заряджання і заміни;

зливання і заправлення охолоджувальної рідини;

підкачування шин (ручним насосом);

контрольних оглядів машин перед виїздом і в процесі зберігання;

робіт, пов'язаних із запуском двигуна і виведенням машин за межі сховища (навісу, майданчика);

вивантаження і винесення боєприпасів із сховища (з-під навісу, з майданчика) для проведення контрольно-технічного огляду;

видалення пилу, снігу і льоду, які осіли на транспортні засоби або боєприпаси під час зберігання.

10. На об'єктах зберігання, де знаходяться транспортні засоби, завантажені боєприпасами, забороняються заправлення (дозаправлення) цих засобів пально-мастильними матеріалами, зливання чи відбирання проб цих матеріалів, а також здійснення будь-яких робіт з системою живлення двигуна транспортного засобу.

5. Утримання бойових машин, завантажених боєприпасами

1. Стан пожежної безпеки парків ОБТ, де розміщуються бойові машини, завантажені боєприпасами, має відповідати вимогам, визначеним у главах 1, 2 розділу VII цих Правил.

2. У разі розміщення бойових машин, завантажених боєприпасами, в одному сховищі з іншою технікою їх відокремлюють протипожежними стінами 2 типу.

3. Ремонт бойових машин дозволяється здійснювати на ПТОР після вивантаження з них боєприпасів. Забороняється розміщувати боєприпаси,

вивантажені з бойових машин, у сховищі (під навісом, на відкритому майданчику), де перебувають інші машини.

4. Піротехнічні засоби (освітлювальні й сигнальні патрони), які входять до боєкомплекту бойових машин, зберігаються і перевозяться в герметичній укупорці.

5. Укупорку від боєприпасів, які завантажені в бойові машини, зберігати у сховищах (боксах), під навісами, на майданчиках відкритого зберігання ОБТ, які розташовані на території парків ОБТ, забороняється.

Х. Вимоги пожежної безпеки до центрів (складів) забезпечення паливом, компонентів ракетного палива

1. Технічні території центрів (складів) забезпечення паливом, компонентів ракетного палива

1. Стан пожежної безпеки технічних територій центрів (складів) забезпечення паливом, компонентів ракетного палива, які належать до сфери управління Міністерства оборони України (далі – склади зберігання пального), має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV та у главі 1 розділу VIII цих Правил.

2. На місцевості за зовнішньою огорожею технічної території на смузі завширшки 50 м чагарник вирубається, дерева очищуються від гілля на висоту 2,5 м, трава завчасно (до її висихання) викошується та вивозиться за межі забороненої зони.

3. Порядок допуску на технічну територію складу зберігання пального особового складу, автомобільної, тракторної техніки, маневрових тепловозів,

мотовозів, локомотивів, цистерн, вагонів, забезпеченість їх первинними засобами пожежогасіння, використання відкритого вогню визначені у главі 1 розділу IX цих Правил.

Забороняється допуск на ділянки прийому, зберігання і видачі пального техніки, яка працює на газовому пальному.

4. На технічній території складу зберігання пального має бути запасний резервуар, звільнений від нафтопродуктів, на випадок аварії або пожежі. Ємність цього резервуара має бути не менше за ємність найбільшого резервуара складу зберігання пального. Замість стаціонарного резервуара дозволяється обладнання групи пересувних резервуарів такою самою загальною ємністю.

5. Гальмування вагонів металевими башмаками на технічній території складу забороняється. Для цього застосовуються підкладки, виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

6. Під час проведення на технічній території складу зберігання пального зливання й наливання пального, масового видавання пального, навантажування та розвантажування пального, а також тимчасових вогневих робіт виставляється пожежний пост на пожежному автомобілі, при цьому пожежний розрахунок здійснює попереднє бойове розгортання.

7. Роботи на резервуарах, цистернах з нафтопродуктами, відкриття кришок люків, підтягування болтів проводять інструментом, виготовленим з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

8. Будинки на технічній території складу зберігання пального

забезпечуються стаціонарним телефонним зв'язком. На технічній території складу зберігання пального встановлюються ручні електричні пожежні сповіщувачі з розрахунку один сповіщувач на групу резервуарів, на 4 – 5 будинків (споруд).

Місця розміщення ручних електричних пожежних сповіщувачів позначаються відповідними покажчиками.

9. На входних дверях приміщень, в яких можливе утворення вибухонебезпечних концентрацій парів нафтопродуктів (насосні станції, роздавальні, каземати тощо), наносяться або зазначаються на спеціальних табличках попереджувальні написи про необхідність включення вентиляції або провітрювання приміщення перед початком робіт в них.

10. Забороняється у приміщеннях, у яких проводяться перекачування, зберігання і відпуск нафтопродуктів, проводити огляд та роботи у взутті, що має на підошві сталеві цвяхи, підковки, набійки.

11. Тимчасові вогневі роботи на технічній території складів зберігання пального допускається проводити на відстані не менше ніж 20 м від наповнених резервуарів, від порожніх резервуарів з-під нафтопродуктів, якщо вони не очищені в установленому порядку, та інших пожежонебезпечних об'єктів.

Під час проведення робіт:

усі горловини сусідніх резервуарів, засувки на сусідніх резервуарах і трубопроводах покриваються повстю, просоченою вогнезахисними сумішами (антипіренами), влітку повсть змочується водою;

у місцях виконання робіт із застосуванням відкритого вогню встановлюються переносні повстяні чи азбестові щити для запобігання розлітання іскор;

електро- та газозварювальна апаратура розміщуються на відстані не менше 50 м від діючих резервуарів.

12. Зварювальні та інші тимчасові вогневі роботи в резервуарах, казематах, на трубопроводах, насосних станціях, роздавальних для видавання нафтопродуктів в бочки і в колодязях, у яких розміщені засувки керування, здійснюються після зниження і підтримання протягом усіх робіт концентрації парів і газів нижче гранично допустимої норми.

13. Технічна територія складу зберігання пального забезпечується нормативними запасами води і піноутворювача відповідно до вимог нормативно-технічних документів.

14. У складах зберігання пального проводиться розрахунок сил та засобів, потрібних для гасіння пожеж на кожний резервуар, сховище, навіс, майданчик відкритого зберігання з нафтопродуктами. Розрахункові дані у вигляді таблиці додаються до плану пожежної безпеки військової частини.

15. На стінках наземних резервуарів наносяться написи, які вказують розрахункову кількість піногенераторів, пінопідйомників, необхідний запас піноутворювача і витрати води на гасіння і охолодження. На заглиблених та казематних резервуарах ці дані зазначаються на корпусі попереджувального клапана або на спеціальній табличці.

2. Об'єкти зберігання пально-мастильних матеріалів у резервуарах і тарі

1. Групи наземних і напівзаглиблених резервуарів, а також окремо розміщені резервуари обваловуються. Обвалування у верхній частині має бути не менше ніж 0,5 м завширшки.

2. Обвалування має вміщувати об'єм, який дорівнює номінальному об'єму найбільшого резервуара, що знаходиться в цьому обвалуванні, і бути на 0,2 м вище розрахункового рівня розливої рідини.

Відстань від стінок резервуарів до нижнього краю внутрішніх схилів обвалування має бути не менше ніж 3 м.

3. Майданчики для зберігання нафтопродуктів у тарі обгороджуються земляним валом заввишки не менше 0,5 м з пандусами для проходу на майданчик.

4. Майданчик усередині обвалування має бути рівний, утрамбований та спланований так, щоб дощові й талі води збиралися в місці установлення дренажної труби для витоку їх у водовідвідну каналу.

Через водовідвідну каналу та обвалування влаштовуються перехідні містки з негорючих матеріалів.

5. У сховищах для зберігання нафтопродуктів у тарі влаштовується не менше ніж двоє дверей (воріт).

Підлога у сховищах має бути з негорючих і таких, що не вбирають нафтопродукти, матеріалів, гладкою і мати нахил для стікання рідин до лотків та трапів, у сховищах, у яких зберігаються ЛЗР, – також з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Шибки вікон сховищ виконуються з матового скла або зафарбовуються білою фарбою.

6. У кожному сховищі встановлюються ящики для чистого та використаного ганчір'я, виготовлені з негорючих безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні з кришками.

7. Тара з ЛЗР та ГР оглядається, у разі виявлення підтікання тари

рідина переливається в іншу тару.

8. Забороняється відпускання ЛЗР та ГР з бочок та каністр безпосередньо у сховищі.

3. Ділянки зливання і наливання пального, масового видавання
нафтопродуктів

1. Зливно-наливні естакади, причали для зливання і наливання нафтопродуктів, окремі наливні стояки й естакади виконуються з негорючих матеріалів.

2. Зливно-наливні естакади, наливні стояки й естакади обладнуються гнучкими бензостійкими рукавами з наконечниками, виготовленими з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Довжина рукавів має забезпечувати можливість опускати їх до дна залізничної, автомобільної цистерни, паливних баків кораблів.

3. Зливно-наливні естакади з торців естакади і через кожні 60 м за їх довжиною обладнуються відкидними містками з негорючих матеріалів. Робочі та евакуаційні сходи естакад слід утримувати справними.

4. Зливно-наливні прилади залізничних естакад об'єднуються у єдиний контур заземлення із залізничними коліями.

Кожний стояк залізничної естакади обладнується індивідуальними виводами і гнучкими провідниками приєднання до залізничних цистерн. Провідники на кінцях обладнуються затискачами, які забезпечують надійний контакт.

Автоналивні пристрої для заправлення нафтопродуктами автоцистерн і паливозаправників та/або причали для заправлення кораблів обладнуються пристосуванням для заземлення автотранспорту та/або кораблів під час наливання в них нафтопродуктів.

5. До з'єднання рукавів з трубопроводами і прийомними приладами корабля кораблі заземлюються. Заземлювальні пристрої знімаються тільки після закінчення заправлення і роз'єднання трубопроводів з рукавами.

6. Автоцистерни і паливозаправники заземлюються до початку заливання нафтопродуктів. Люки автоцистерн і паливозаправників відкриваються безпосередньо перед наливанням і після того, як автотранспорт буде заземлений. Заземлення знімається тільки після закінчення наливання і закриття люків.

7. Перед наливанням нафтопродуктів залізничні й автомобільні цистерни перевіряються на відсутність сторонніх предметів. На автомобільних цистернах перевіряються наявність та справність заземлення, іскрогасників.

8. До заправлення кораблів для локалізації випадково пролитого пального навколо них встановлюються плавучі бонові загородження.

9. Під час зливання-наливання нафтопродуктів у залізничні цистерни тепловоза (мотовоза, локомотива) забороняється підходити ближче ніж на 20 м до зливно-наливного приладу (естакади, стояків).

10. Автоцистерни і паливозаправники під час отримання пального розміщуються на відстані не менше ніж 5 м один від одного.

11. Під час отримання нафтопродуктів карбюраторні двигуни техніки мають працювати на холостих обертах, дизельні двигуни дозволяється зупиняти. Пуск дизельних двигунів дозволяється здійснювати тільки після закінчення наливання нафтопродуктів, після зачинення люків (горловин) цистерн, пробок тари.

Забороняється зупинення і запуск карбюраторних двигунів, заправлення паливних баків техніки паливом, встановлення автомобілів глушниками в бік наливання на ділянці видавання пального.

У разі зупинення карбюраторного двигуна техніки техніка буксирується за межі ділянки наливання за допомогою іншого автомобіля. Повторний пуск двигуна на ділянці наливання забороняється.

12. У разі виявлення в процесі наливання підтікань у залізничній або автомобільній цистерні наливання негайно припиняється до повного усунення несправності. За неможливості усунення протікання цистерну звільняють від налитого нафтопродукту.

Відкривання нижніх зливальних пристроїв залізничних цистерн за допомогою ломів, кувалд чи інших інструментів і пристосувань, що можуть утворювати іскри під час удару, не допускається. У цьому разі нафтопродукт відкачується через верхню горловину цистерни.

13. Після закінчення наливання у залізничні та автомобільні цистерни нафтопродуктів рукави, стояки і колектори, розташовані зверху естакад, звільняються від нафтопродуктів, люки цистерн герметично закриваються кришками на прокладках.

14. Ділянки масового видавання нафтопродуктів в автоцистерни і паливозаправники (далі – ділянки масового видавання), ділянки видавання нафтопродуктів у бочки обладнуються твердим покриттям.

Ділянки масового видавання нафтопродуктів мають забезпечувати безперешкодне стікання розлитих рідин через гідравлічний затвор у виробничо-зливну каналізацію чи в спеціальний збірник. За наявності на складі зберігання пального водогону забезпечується змивання розлитих рідин водою.

Для забезпечення евакуації техніки у разі пожежі ділянки масового видавання нафтопродуктів забезпечуються жорсткими або гнучкими зчепленнями.

15. Видавання нафтопродуктів у бочки, встановлені в кузовах автомобілів, дозволяється здійснювати тільки вдень. Автомобілі встановлюються на відстані не менше 5 м від розливальних пристроїв.

16. Бочки в кузові автомобіля встановлюються (укладаються) пробками догори.

17. Металеві лійки, які застосовуються для наливання нафтопродуктів у тару, мають бути з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні. Для їхнього заземлення застосовується спеціальний провідник, що одним кінцем кріпиться до лійки, іншим – до наливного стояка.

18. Забороняються зливання і наливання нафтопродуктів під час грози, а також використання пересувних засобів перекачування пального й оливи усередині складу з зачиненими дверима.

19. Технічний огляд зливно-наливних та роздавальних приладів проводиться перед зливанням-наливанням нафтопродуктів, але не менше двох разів на місяць, при цьому перевіряються щільність фланцевих з'єднань, сальників, справність заземлення рукавів і приладів для заземлення автоцистерн. Результати огляду заносяться в спеціальний журнал.

Опір заземлювальних пристроїв перевіряється не менше ніж один раз на рік згідно з графіком, затвердженим командиром військової частини.

Перевірка герметичності усього зливно-наливного і роздавального обладнання (без рукавів) проводиться один раз на два роки гідравлічним або пневматичним опробуванням.

20. Роздавальні для видавання нафтопродуктів у бочки розміщуються в будинках не нижче II ступеня вогнестійкості або на відкритих майданчиках.

Роздавальні та спеціальні майданчики для видавання ЛЗР відокремлюються від роздавальних та спеціальних майданчиків для видавання ГР і розташовуються в окремих будинках (на окремих майданчиках).

В одному приміщенні з ЛЗР дозволяється видавання дизельного пального.

21. Підлога в роздавальних для видавання нафтопродуктів виконується з негорючих і таких, що не вбирають нафтопродукти і не утворюють іскор, матеріалів.

22. У роздавальних для видавання нафтопродуктів забороняються:

проведення будь-яких робіт, не пов'язаних з наливанням нафтопродуктів в тару та з їх видачею;

відкривання пробок бочок за допомогою інструментів і пристосувань, що можуть утворювати іскри під час удару;

перевертання і перекочування бочок по металевих плитах, рейках, бруківці;

скидання металевих бочок з автомашин, майданчиків;

наливання нафтопродуктів під час грози;

користування відкритим вогнем.

4. Насосні станції для перекачування нафтопродуктів

1. Стан пожежної безпеки насосних станцій має відповідати вимогам, визначеним у главі 1 розділу VI цих Правил.

2. Насосні станції для перекачування нафтопродуктів розміщуються в одноповерхових наземних або заглиблених будинках без горищ не нижче II ступеня вогнестійкості, під навісами з негорючих матеріалів або на відкритих майданчиках. Внутрішні стіни суміжних з насосною станцією приміщень виконуються з газонепроникних матеріалів.

3. Підлога в насосних станціях виконується з негорючих і таких, що не вбирають нафтопродукти і не утворюють іскор, матеріалів. Підлога повинна мати нахил у бік лотків (каналів) для стоку пролитих нафтопродуктів. Лотки (канали) на виході з приміщень насосних станцій з'єднуються з промислово-зливною каналізацією чи зі спеціальним збірним колодязем через гідравлічний затвор.

4. Двері та вікна в насосних станціях мають відкриватися назовні. Улаштування порогів у дверних прорізах не допускається. У насосних станціях на п'ять і більше насосів влаштовується не менше ніж два виходи, розташовані у протилежних кінцях будівлі.

Шибки вікон насосних станцій виконуються з матового скла або зафарбовуються білою фарбою.

5. Ширина проходів між частинами насосів, що виступають, має бути не менше ніж 1 м. У разі встановлення насосів завширшки до 0,6 м і заввишки до 0,5 м ширину проходів дозволяється зменшувати до 0,7 м.

6. Приміщення насосних станцій обладнуються примусовою припливно-витяжною вентиляцією.

7. Витяжка повітря здійснюється з двох зон, одна з яких займає $2/3$ всього об'єму, друга – $1/3$ всього об'єму. Приплив повітря влаштовується на висоті не менше ніж 1,5 м від підлоги.

8. Витяжні та припливні камери розташовуються в окремих приміщеннях, будівельні конструкції яких виконані з негорючих матеріалів. Отвори припливних і витяжних систем захищаються металевими сітками з кількістю вічок на 1 см^2 не менше ніж чотири.

9. У насосних станціях під час включення основних насосів автоматично спрацьовує вентиляція.

10. Якщо в одному приміщенні встановлені насоси для перекачування ЛЗР і ГР, насосна станція і всі види устаткування в ній мають відповідати вимогам до цих пристроїв за умови перекачування нафтопродуктів з найбільш низькою температурою спалаху.

11. У разі використання для приводу насосів електродвигунів у вибухобезпечному виконанні та двигунів внутрішнього згорання приміщення насосів відокремлюються від приміщень двигунів протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

Вали, що з'єднують двигуни з насосами, перепускаються через стіни у герметичних сальниках.

Баки з паливом для двигунів внутрішнього згорання розташовуються ззовні будинку з насосами на підставці з негорючих матеріалів чи в спеціальному приміщенні, конструктивні елементи якого виконані з негорючих матеріалів і яке обладнано самостійним виходом назовні.

Трубопровід для подання пального від бака до двигуна внутрішнього згоряння обладнується двома вентилями, один із яких розташовується біля двигуна, другий – біля бака.

12. Пересувні засоби перекачування нафтопродуктів встановлюються на відстані не менше ніж 0,8 м від глухих стін, 3 м від вікон насосної станції, 5 м від входу в насосну станцію, 10 м від входу в трансформаторні підстанції або розподільчі пристрої.

5. Очищення і ремонт резервуарів, порожньої тари

1. До початку проведення ремонту резервуари, трубопроводи, насоси, тара звільняються від нафтопродуктів, проводиться їх дегазація до вибухобезпечної концентрації парів нафтопродуктів, а також відкривання всіх люків на резервуарах. Резервуари, трубопроводи й інше обладнання від'єднуються від трубопроводів, резервуарів і засобів перекачування.

2. Роботи з очищення (зачищення) та ремонту резервуарів проводяться мийними засобами за допомогою компресора для механізованого очищення та/або за допомогою інструмента, виготовленого з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Особи, які виконують роботи з очищення (зачищення) та ремонту резервуарів повинні бути у взутті, що не має на підошві сталевих цвяхів, підків, набойок.

Кришки люків відкриваються без ударів. Переносні ліхтарі перед застосуванням перевіряються на справність, включаються перед входом у вибухонебезпечне середовище, виключаються після виходу з нього.

3. Тара очищується (зачищується) на спеціально відведеному майданчику.

Перед зачищенням видаляються з тари нафтопродукти, що залишилися.

Дозволяється проведення очищення тари у спеціальних приміщеннях, обладнаних примусовою витяжною вентиляцією.

XI. Вимоги пожежної безпеки до військових аеродромів

1. Місця стоянки літаків (вертольотів), аркові укриття

1. Стан пожежної безпеки місць стоянки літаків (вертольотів), аркових укриттів має відповідати вимогам, визначеним у главі 1 розділу III цих Правил.

2. У разі розміщення літаків на групових стоянках (позиціях підготовки літаків) інтервали між кінцями крил літаків, що стоять поруч, мають бути:

для літаків з одним авіаційним двигуном – не менше ніж 2 м;

для літаків з двома авіаційними двигунами – не менше ніж 3 м;

для літаків з чотирма авіаційними двигунами – не менше ніж 5 м.

Для літаків зі змінною стрілоподібністю крила інтервали визначаються при мінімальному куті стрілоподібності.

Інтервали між вісями гвинтів гелікоптерів мають бути не менше ніж два діаметри несучого гвинта.

3. Майданчики зі штучним покриттям на місцях стоянки літаків обладнуються пристроями для забезпечення заземлення літаків і паливозаправників.

4. У разі розміщення літака в укритті відстані між його елементами і конструкціями укриття мають бути не менше:

за розмахом крил – 1 м;

за довжиною літака – 1,5 м від хвостового оперення до тильної стінки і 1 м від носа до воріт;

за висотою – 0,6 м.

5. Перед заковуванням літака в укриття всі системи живлення літака оглядаються на відсутність підтікання пального і мастил.

Після заковування літака в укриття літак заземлюється, під дренажні системи літака встановлюються сухі дека.

Дека з укриття видаються перед запуском авіаційних двигунів.

6. Під час зберігання літаків (вертольотів) акумуляторні батареї з них знімаються.

Зняті акумуляторні батареї зберігаються в спеціальних приміщеннях чи у зарядних акумуляторних станціях. Дозволяється зберігання акумуляторних батарей у спеціальних контейнерах поблизу літаків.

Спільне зберігання кислотних та лужних акумуляторних батарей забороняється.

7. Запуск і випробування двигунів в укриттях здійснюються відповідно до вимог нормативно-технічних документів з технічного забезпечення авіації.

8. Під час проведення в укриттях і на стоянках робіт з підготовки літаків до польотів контроль за дотриманням особовим складом заходів пожежної безпеки здійснюється посадовими особами інженерно-авіаційної служби, які організовують ці роботи.

9. Для освітлення заправної горловини літаків (вертольотів) застосовують переносні світильники у вибухозахищеному виконанні з живленням від мережі напругою не більше 36 В.

10. Приміщення електроагрегатної та заправної відокремлюються від укриття для літаків і забезпечуються самостійним виходом назовні.

11. У місцях стоянок літаків (вертольотів) та в розташуванні аеродромних споруд забороняється:

запускати авіаційні двигуни за відсутності засобів пожежогасіння на стоянці;

заправляти паливом літаки (вертольоти), що знаходяться на стоянках, і залишати їх з паливними баками та паливопроводами, що протікають;

зберігати в місцях стоянок літаків (вертольотів) пальне та мастильні матеріали (крім тих, що містяться в баках), а також порожню тару з-під пального та мастильних матеріалів;

залишати без нагляду працюючі засоби підігрівання авіаційних двигунів;

тримати літаки (вертольоти) без шасі;

зберігати сторонні предмети, промаслені ганчірки, чохли й спеціальний одяг;

заправляти паливом літаки і паливозаправники, які не заземлені;

допускати на аеродром техніку без засобів пожежогасіння;

розпалювати паяльні лампи і засоби підігрівання авіаційних двигунів на відстані менше ніж 25 м від літаків і аеродромних споруд;

палити поза місцями, спеціально відведеними для цього.

12. В аркових укриттях забороняється:

залишати після закінчення робочого дня у деці пальне і мастильні матеріали;

застосовувати відкритий вогонь, розпалювати пальники, паяльники;

зберігати акумулятори;

здійснювати будь-які роботи з обслуговування літаків (вертольотів) без засобів пожежогасіння.

13. Під час проведення польотів виставляється пожежний пост на пожежному автомобілі. Місце перебування пожежного розрахунку визначає керівник польотів.

14. У місцях стоянки літаків (вертольотів) запас авіаційних засобів ураження (далі – АЗУ), засобів утворення пасивних перешкод і піротехнічних засобів для забезпечення польотів не має перевищувати потреб на виконання завдань одного льотного дня (ночі).

Забороняється зберігання АЗУ та комплектуючих елементів до них на майданчиках підготовки АЗУ після закінчення польотів.

2. Спеціальні засоби аеродромного обслуговування

1. Автомобілі-цистерни (паливозаправники), призначені для заправки літаків (вертольотів), обладнуються пристроями для заземлення, вогнегасниками відповідно до вимог пунктів 4, 6 глави 2 розділу IV цих Правил, а також ящиком з піском ємністю не менше ніж 0,5 м³. Глушники цих автомобілів-цистерн мають бути справними і виведеними під передній бампер, вихлопна труба – обладнана іскрогасником.

2. Під час заправки літака (вертольота) пальним необхідно:

виключити запалювання двигунів літака (вертольота) і перекрити до них паливопроводи;

установити автомобіль-цистерну (паливозаправник) не ближче ніж за 3 – 5 м від літака (вертольота), призначеного для заправки;

заземлити літак (вертоліт), автомобіль-цистерну (паливозаправник), призначений для заправки, роздавальний кран (“пістолет”) автомобіля-цистерни (паливозаправника).

За відсутності гнізда в заправній горловині літака (вертольота) перед

початком заправлення слід доторкнутися на відстані не менше ніж 1 м від заправної горловини роздавальним краном ("пістолетом") до літака.

3. Перед заземленням перевіряються справність та надійність з'єднань і контактів шлангових струмопровідних провідників з патрубком, роздавальним краном й іншою з'єднувальною арматурою.

Заземлювачі перевіряються на електричний опір не менше одного разу на три місяці.

4. У разі забруднення літака (вертольота) палим запуск двигунів здійснюється не раніше ніж за 10 – 15 хв після повного видалення пального з поверхні літака (вертольота) та очищення ґрунту (штучного покриття).

5. Під час роботи на автомобілі-цистерні (паливозаправнику) забороняється:

користуватися автомобілем-цистерною (паливозаправником) з несправною дихальною арматурою цистерн за відсутності або несправності заземлювальних пристроїв, за відсутності засобів пожежогасіння, а також у разі несправних шлангів і підтікання пального в місцях з'єднань;

застосовувати відкритий вогонь для обігріву вузлів і деталей автомобіля-цистерни (паливозаправника);

палити та користуватися відкритим вогнем у процесі роботи автомобіля-цистерни (паливозаправника).

6. Заправлення паливних баків підігрівачів авіаційних двигунів дозволяється здійснювати тільки палим, передбаченим заводом-виробником, при цьому не допускаються переповнення паливних баків і заправлення їх під час роботи підігрівачів.

7. Розпалювання та запуск підігрівачів мають здійснюватися без рукавів і на відстані не менше 25 м від літаків (вертольотів), будинків та об'єктів зберігання майна.

8. Рукави з тканини до підігрівачів мають приєднуватися тільки стороною, яка має внутрішню теплоізоляцію із азбестової тканини.

Після закінчення підігріву авіаційного двигуна рукави з тканини від'єднуються спочатку від підігрівача, потім – від люка капота двигуна.

9. Під час експлуатації підігрівачів авіаційних двигунів забороняється: здійснювати їх запуск за наявності підтікань пального через паливопроводи або контрольну трубку баків для пального;

залишати працюючі підігрівачі без догляду;

робити заломы та згинання рукавів;

розпалювати і запускати підігрівачі в одязі, забрудненому ЛЗР або ГР;

перевозити працюючий підігрівач із приєднаними рукавами;

здійснювати розпалювання підігрівачів без попереднього продування протягом 3 – 5 хв повітрям калорифера і у разі непрацюючого вентилятора;

здійснювати розпалювання і запуск підігрівачів у разі забруднення палимим баків для пального і пускових приладів.

3. Об'єкти проведення технічного обслуговування і ремонтних робіт літаків (вертольотів)

1. Стан пожежної безпеки об'єктів (місць) проведення технічного обслуговування і ремонтних робіт літаків (вертольотів) має відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV, VI цих Правил.

2. Літаки (вертольоти) у будівлях технічно-експлуатаційних частин

розміщуються відповідно до встановлених норм завантаження, схеми розміщення.

3. Уводити в будівлі технічно-експлуатаційних частин літаки (вертольоти) з паливом у баках і з бортовими акумуляторами забороняється.

Перевірка електросистем літаків (вертольотів) здійснюється технологічними акумуляторами.

4. Підключення літаків до джерел електричного струму для перевірки устаткування дозволяється після повного монтажу всіх систем.

5. Стенди для випробовування двигунів розташовуються в одноповерхових будинках не нижче II ступеня вогнестійкості чи під навісами з негорючих матеріалів, розташованими на відстані не менше ніж 20 м від інших будинків.

У разі розміщення стендів для випробовування двигунів усередині технічно-експлуатаційної частини приміщення випробувальних стендів забезпечуються окремими виходами назовні й відокремлюються від інших приміщень протипожежними перегородками 1 типу та протипожежними перекриттями 3 типу.

6. Спеціальні майданчики, на яких проводяться запуск і випробування авіаційних двигунів, забезпечуються засобами пожежогасіння.

7. Випробування двигунів розпочинаються у режимі малого газу, після чого проводиться випробування двигуна у підвищеному режимі.

Перед запуском двигунів перевіряються наявність і стан засобів пожежогасіння.

8. У приміщеннях, де проводяться роботи із застосуванням електропаяльників, дерев'яні робочі столи обладнуються негорючими теплоізоляційними підставками.

9. Літаки (вертольоти), які перебувають у ремонті, мають бути постійно транспортабельними і знаходитися на основних чи технологічних шасі.

10. Для евакуації літаків (вертольотів) будівлі технічно-експлуатаційних частин забезпечуються буксирними пристосуваннями. Ворота (касети) у технічно-експлуатаційній частині мають бути справними і легко відкриватися.

XII. Вимоги пожежної безпеки до спеціальних фортифікаційних споруд (пунктів управління)

1. Утримання приміщень спеціальних фортифікаційних споруд (пунктів управління)

1. Стан пожежної безпеки спеціальних фортифікаційних споруд (пунктів управління) (далі – СФС) має відповідати вимогам, визначеним у розділах II – IV цих Правил.

2. СФС розміщуються у будівлях не нижче II ступеня вогнестійкості.

Забороняються облицювання стін і стелі горючими і такими, що виділяють під час горіння токсичні продукти, матеріалами, а також обклеювання їх горючими плівковими матеріалами.

3. Підлога, кришки каналів і люків, ізоляція трубопроводів усіх призначень, конструкції підвісних стель виготовляються із негорючих матеріалів.

4. Приміщення категорій А і Б відокремлюються одне від одного, а також від приміщень категорій В, Г і Д, приміщень з постійним перебуванням особового складу (крім особового складу, що обслуговує обладнання та установки, встановлені у цих приміщеннях), коридорів протипожежними стінами і перекриттями 1 типу.

5. Приміщення, де утворюються вибухонебезпечні суміші горючих газів і парів із повітрям, обладнуються стаціонарними газоаналізаторами із сигналізацією для повідомлення про виникнення в приміщенні небезпечної концентрації газів і парів.

6. Забороняється розміщення службових і побутових приміщень з постійним перебуванням більше ніж 10 осіб, приміщень, у яких розміщуються вибухопожежонебезпечні матеріали та виробництва, поряд, над і під приміщеннями компресорних та балонних.

7. Резервуари з ЛЗР і ГР розміщуються тільки в окремому приміщенні, відокремленому від суміжних приміщень та коридорів протипожежними стінами і перекриттями 1 типу, відділеному від коридору тамбуром з одними протипожежними 1 типу й одними герметичними дверима. Двері мають відчинятися назовні. Протипожежні двері слід встановлювати з боку приміщення.

Не дозволяється влаштування виходу із сховищ палива безпосередньо у вибухонебезпечні приміщення, а також у приміщення розподільчих пристроїв.

8. Резервуари з ЛЗР і ГР обладнуються аварійним зливним трубопроводом, з'єднаним з резервною ємністю. Місткість резервної ємності має бути не менше ніж місткість більшого резервуара. Діаметр аварійного

зливного трубопроводу визначається з урахуванням того, що час зливання не перевищує 15 хв.

Якщо верх резервуарів нижче за рівень підлоги СФС та якщо сховище для зберігання ЛЗР і ГР обладнане автоматичною системою пожежогасіння, резервну ємність для аварійного зливання допускається не облаштовувати.

9. Для автоматичного регулювання тиску у пароповітряному просторі резервуари ЛЗР і ГР обладнуються дихальною системою. Забороняється випускання парів ЛЗР і ГР із резервуарів у приміщення, в яких вони встановлені.

10. Трубопроводи для транспортування ЛЗР і ГР прокладаються в каналах, що перекриваються плитами (кришками) з негорючих матеріалів. У межах машинної зали дизельної електростанції (далі – ДЕС) допускається їх відкрите прокладання. Через кожні 75 м, а також у місцях перетинання стін і перегородок канали розділяються протипожежними перегородками 1 типу.

11. Транспортні та комунікаційні тунелі обладнуються механічною вентиляцією і системою димовидалення.

12. Приміщення балонних відокремлюються від суміжних приміщень тамбуром з протипожежними дверима 1 типу, які відчиняються назовні.

13. Дверні отвори приміщень (сховищ) з ЛЗР і ГР обладнуються порогами з пандусами. Висота порога визначається з розрахунку запобігання розтікання рідини в разі ушкодження найбільшої ємності, але не менше ніж 0,15 м.

14. Кабельні лінії прокладаються у кабельних каналах, тунелях, шахтах, фальшпідлогах, коробах, приміщеннях із вводом кабелів тощо. Конструкції, що огорожують кабельні лінії, повинні мати межу вогнестійкості не менше ніж 1,5 год.

У відкритих транзитних кабельних лініях, прохідних тунелях, потернах, сходових клітках і коридорах, що є евакуаційними шляхами, прокладаються кабелі та проводи, стійкі до поширення полум'я.

У кабельних лініях, які складаються з двох або більше кабелів та проводів, кабелі та проводи залежно від об'єму неметалевих матеріалів на одному погонному метрі прокладки мають бути стійкими до поширення полум'я.

15. Засоби регенерації повітря зберігаються в окремих приміщеннях, відділених від суміжних приміщень та коридорів протипожежними стінами і перекриттями 1 типу. Отвори у протипожежних стінах обладнуються протипожежними дверима 1 типу.

16. Каркас меблів, які встановлюються у приміщеннях, виготовляється з негорючих елементів. Матеріали, які застосовуються для облицювання, та інші деталі меблів мають бути негорючими або групи горючості Г1, Г2, що не виділяють під час горіння токсичних продуктів.

Забороняється використання у приміщеннях СФС м'яких меблів, виготовлених з горючих матеріалів.

17. Для зберігання обтиральних матеріалів, а також запасів мастила та оливи, необхідних для роботи компресора між регламентними перевірками, приміщення компресорної забезпечуються металевими ящиками, які зачиняються.

18. СФС обладнуються дистанційним управлінням вентиляторами, герметичними клапанами, засувками й іншими технічними засобами пожежних відсіків, а також сигналізацією для сповіщення про відкриття (закриття) протипожежних дверей і люків.

Системи управління вентиляцією, кондиціонуванням повітря автоматично відключаються у разі спрацювання СПЗ.

19. У спорудах об'ємом 5 тис. м³ та більше передбачається окреме приміщення (пожежний пост) площею, не меншою ніж 15 м², для розміщення пожежного та гірничорятувального устаткування і майна. Приміщення пожежного поста обладнується стаціонарним телефонним і диспетчерським зв'язком з командним пунктом СФС і пожежно-рятувальним підрозділом військової частини.

20. СФС забезпечуються вогнегасними засобами відповідно до вимог нормативно-технічних документів.

2. Забезпечення евакуації особового складу зі спеціальних фортифікаційних споруд у разі виникнення пожежі

1. Кількість та розміри евакуаційних виходів з приміщень пожежних відсіків СФС, їхні конструктивні й планувальні рішення, умови освітленості, протяжність шляхів евакуації, їх облицювання мають відповідати вимогам нормативно-технічних документів та нормативно-правових актів.

2. Для оповіщення особового складу про пожежу використовуються спеціальні технічні засоби оповіщення.

3. Кожен протипожежний відсік, у якому перебуває особовий склад, повинен мати не менше ніж два розосереджені евакуаційні виходи назовні чи в суміжні пожежні відсіки.

4. У місцях виходу з протипожежних відсіків передбачаються тамбури. Між протипожежними відсіками тамбур обладнується трьома дверима: з боку відсіків – протипожежними і між ними – герметичними. У місцях виходу на сходову клітку допускається тамбур з двома дверима: герметичні двері слід встановлювати з боку сходової клітки.

5. Для забезпечення евакуації тамбури, які мають блокування дверей, обладнуються пристроями для подання аварійного сигналу (світлового і звукового) на пульт керування про відкриття (закриття) дверей, місцевою світловою сигналізацією з кожного боку дверей про дозвіл чи заборону проходу.

6. Протипожежні двері, що застосовуються в спорудах, мають відповідати вимогам нормативно-технічних документів та бути обладнані пристроями для самозачинення і ущільнення в притворах.

7. Двері сходових кліток, що ведуть у загальні коридори, двері ліфтових приміщень і тамбурів обладнуються пристроями для самозачинення і ущільнення в притворах та не повинні мати пристроїв, що не дозволяють їх відімкнути без ключа.

8. Сходові клітки, коридори, проходи, тамбури та інші шляхи евакуації забезпечуються евакуаційним освітленням. Шляхи евакуації позначаються світловими покажчиками напрямку руху, підключеними до джерел живлення евакуаційного (аварійного) освітлення, або такими, що перемикаються

автоматично в разі зникнення живлення на основних джерелах електропостачання.

9. Двері компресорних станцій відчиняються назовні. Усі приямки і канали в приміщеннях компресорних станцій закриваються врівень з підлогою спеціальними плитами або металевими рифленими листами, які надійно прикріплюються до підлоги.

10. Диспетчерські пункти, бойові пости забезпечуються аварійно-рятувальними засобами для проведення аварійно-рятувальних робіт силами особового складу СФС.

До комплекту аварійно-рятувальних засобів входять засоби індивідуального захисту особового складу, первинні засоби пожежогасіння, монтажно-демонтажні засоби, засоби для надання першої медичної допомоги тощо.

11. Увесь особовий склад, який перебуває у СФС, забезпечується індивідуальними засобами захисту органів дихання від продуктів горіння.

З особовим складом, який перебуває у СФС, щокварталу проводяться практичні заняття (тренування) щодо використання індивідуальних засобів захисту.

12. На шляхах евакуації не дозволяється:

установлювати обладнання і навісні технічні пристрої;

споруджувати пороги чи проміжні східці (крім необхідності влаштування порогів для запобігання розтіканню рідин);

установлювати відкидні ліжка для відпочинку особового складу.

3. Експлуатація дизельних електростанцій спеціальних фортифікаційних споруд

1. Приміщення вбудованої ДЕС у СФС розміщується в окремому блоці. Машинні зали ДЕС відокремлюються від приміщень з постійним перебуванням особового складу. Вхід у приміщення машинного залу ДЕС обладнується герметичними тамбурами з герметичними протипожежними дверима І типу, які відчиняються у бік виходу з дизельної.

2. Баки для палива та мастил, трубопроводи та арматура розміщуються на відстані не менше ніж 0,5 м від вихлопної труби ДЕС.

3. Забороняється з'єднувати в один колектор вихлопні трубопроводи різних двигунів. У приміщеннях (машинна зала та інші) вихлопний трубопровід обладнується теплоізоляцією.

4. Електрообладнання ДЕС підлягає зануленню (заземленню) шляхом підключення до нульових жил кабелів електроживлення та магістральної шини заземленого обладнання. Занулення однофазних споживачів виконується окремою третьою жилою електромережі.

5. Обтиральні матеріали зберігаються в закритих металевих ящиках ємністю не більше ніж 0,5 м³, наприкінці робочого дня (зміни) ці матеріали видаляються.

6. Акумуляторна розміщується в окремих, спеціально призначених приміщеннях. Вихід з акумуляторної здійснюється через тамбур-шлюз із двома протипожежними дверима І типу. Двері тамбура-шлюзу мають відчинятися назовні й обладнуватися самозакривними замками, що відкриваються з внутрішнього боку без ключа.

XIII. Вимоги пожежної безпеки під час розташування військових частин та підрозділів у наметових містечках

1. Стан пожежної безпеки наметових містечок, призначених для розташування військових частин та підрозділів, має відповідати вимогам, визначеним у розділах II – IV цих Правил.

2. Під час вибору місця розміщення наметового містечка враховуються стан доріг, під'їздів та наявність джерел водопостачання.

3. Навколо наметового містечка створюються очищені від рослинності та наземних горючих матеріалів смуги завширшки не менше ніж 2 м.

4. Територія наметового містечка обладнується блискавкозахисними пристроями.

5. Територія наметового містечка забезпечується джерелами водопостачання для зовнішнього пожежогасіння.

У разі розташування поряд з наметовим містечком природних водойм, річок, озер, басейнів, градирень тощо до них облаштовуються під'їзди для забезпечення забирання води пожежними машинами, мотопомпами.

За відсутності природних водойм встановлюються штучні пожежні водойми ємністю не менше ніж 25 м³.

6. На території наметового містечка намети розміщуються смугами.

У смузі намети вглиб наметового містечка встановлюються не більше ніж 2 на 1 ряд.

7. Між смугами, а також перед першою смугою наметів створюються паралельні фронту наметового містечка лінії.

Ширина лінії перед першою смугою наметів має бути не менше ніж 10 м, між смугами наметів – не менше ніж 5 м.

8. Вздовж ліній наметового містечка встановлюються пожежні щити на відстані не більше ніж 50 м один від одного, але не менше ніж два на батальйон. Влітку пожежні щити додатково забезпечуються двома відрами, біля пожежних щитів установлюються 2 бочки з водою ємністю не менше ніж 0,2 м³.

9. Перпендикулярно фронту наметового містечка між батальйонами та окремими підрозділами прокладаються поперечні лінії. Ширина поперечних ліній між батальйонами має бути не менше ніж 15 м, між окремими ротами (взводами) – не менше 3 м.

10. Відстань по фронту між основами бортів суміжних наметів має бути не менше ніж 2,5 м, вглиб – не менше ніж 5 м, від наметів до найближчої межі лінії – не менше ніж 1,5 м.

11. Біля постового грибка днювального встановлюється пристрій для подавання звукового сигналу у разі пожежі.

12. Похідні кухні на території наметового містечка встановлюються на відстані не менше ніж 10 м від хвойних дерев, 25 м – від наметів. Майданчики для розміщення кухонь у радіусі 5 м очищуються від рослинності та наземних горючих матеріалів.

Попіл з кухонь виноситься в ями, заливається водою і засипається піском.

Забороняється встановлювати похідні кухні у наметах, а також готувати їжу безпосередньо у наметах, в яких розміщується (проживає) особовий склад.

13. Місця для паління та розпалення багать на території наметового містечка обладнуються на відстані не менше ніж 15 м від наметів та дерев.

14. На території наметового містечка сміття збирається в установленому місці й щодня вивозиться у місця, розташовані на відстані не менше 3 км від наметового містечка.

Випалювання сміття на території наметового містечка забороняється.

15. Електроживлення наметових містечок здійснюється від зовнішніх електричних мереж або від пересувних (переносних) джерел живлення (мобільних електростанцій).

Пересувні (переносні) джерела живлення (мобільні електростанції) розміщуються на відстані не менше ніж 30 м від наметів.

16. Електричні мережі у межах наметового містечка прокладаються повітряно на опорах або у ґрунті з дотриманням вимог нормативно-технічних документів.

Повітряні електричні мережі виконуються захищеними проводами та прокладаються на висоті, що забезпечує вільне переміщення особового складу та ОБТ, але не менше ніж 2,5 м від рівня поверхні землі.

Електричні мережі, прокладені у ґрунті, виконуються захищеними кабелями, призначеними для прокладання у ґрунті.

17. Електричні мережі, прокладені у межах наметового містечка, забезпечуються апаратами захисту від ненормованих режимів роботи (короткого замикання, перевантаження тощо). Апарати захисту встановлюються поза межами наметів з розрахунку один апарат на 3 – 4 намети.

18. Відгалуження, з'єднання жил проводів, кабелів здійснюються у відгалужувальних або з'єднувальних коробках (щитах).

19. Вводи електричних мереж у намети прокладаються кабелем у ґрунті.

20. Електричні мережі у наметі прокладаються на висоті не менше ніж 2 м та виконуються захищеними проводами з мідними жилами з несучими тросами, проводами з подвійною гумовою ізоляцією або захищеними проводами з мідними жилами, прокладеними на струнах або тросах. Вертикальні ділянки електричних мереж у межах наметів прокладаються по стійках (опорах) наметів.

Відстань від проводів (кабелів) з оболонками з горючих матеріалів до елементів наметів, виконаних з горючих матеріалів, має бути не менше ніж 0,01 м. За неможливості забезпечення зазначеної відстані провід (кабель) відокремлюється від горючої поверхні шаром негорючого матеріалу, який виступає з кожного боку проводу (кабелю) не менше ніж на 0,01 м.

21. Для освітлення наметів використовуються світильники, обладнані захисними скляними ковпаками. Електричні світильники з лампами розжарювання розміщуються на відстані не менше ніж 0,5 м від полотна намету.

Забороняється підвішування електричних світильників безпосередньо на струмопровідні проводи.

22. Використання у наметах газового освітлення здійснюється згідно з вимогами, визначеними у пункті 15 розділу II цих Правил.

Зберігання ЛЗР та ГР у наметах, за винятком змісту газових ламп, забороняється.

23. У разі використання для опалення наметів пічного опалення слід дотримуватися вимог, визначених у главі 2 розділу III цих Правил.

Забороняється у пожежонебезпечний період встановлювати намети з пічним опаленням під кронами дерев.

24. Місткість наметів визначається з розрахунку не менше ніж $1,2 - 1,5 \text{ м}^2$ площі підлоги намету на одну особу.

Ширина проходів між ліжками (нарами) та навколо печей має бути не менше ніж 1 м.

Ширина проходу між торцями ліжок має бути не менше ніж 2 м.

25. Об'єкти зберігання боєприпасів, вибухових речовин, запалювальних речовин та сумішей розміщуються на відстані не менше ніж 400 м від меж наметового містечка.

Місця стоянки ОВТ, зберігання пально-мастильних матеріалів (далі – ПММ) розміщуються на відстані не менше ніж 50 м від меж наметового містечка.

26. Під час розташування ОВТ на майданчиках відкритого зберігання слід дотримуватися вимог пунктів 4, 5, 8 глави 2 розділу VII цих Правил.

27. Навколо об'єктів зберігання боєприпасів, вибухових речовин, запалювальних речовин та сумішей, ПММ створюються очищені від рослинності до мінерального ґрунту смуги завширшки не менше ніж 3 м, навколо об'єктів стоянки ОВТ – не менше ніж 2 м.

28. Забороняється влаштування наметового містечка, об'єктів зберігання боєприпасів, вибухових речовин, запалювальних речовин та сумішей, місць стоянки ОВТ, зберігання ПММ на торф'яних ґрунтах.

XIV. Вимоги пожежної безпеки до полігонів, танкодромів, тирів, стрільбищ

1. Території військових полігона, ділянки місцевості, на яких проводяться стрільби (пуски ракет), заняття з водіння бойових машин і автомобілів (далі – полігон), очищуються від сухостою, сухого чагарнику, сухої трави, легкозаймистих предметів.

2. По периметру лісових масивів, які є на території полігона або безпосередньо прилягають до неї та належать до сфери управління Міністерства оборони України, створюються протипожежні смуги, очищені від рослинності до мінералізованого шару ґрунту, завширшки не менше ніж 2 м.

3. Під час проведення стрільб, навчань, занять на полігоні виставляється пожежний пост на пожежному автомобілі.

Під час проведення стрільб у тирі виставляється пожежний пост, забезпечений трьома переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів А, В і С кожний ємністю не менше 5 кг сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші).

4. Приготування і розливання запалювальних сумішей здійснюються на спеціально призначених та обладнаних майданчиках, забезпечених засобами пожежогасіння. Під час виготовлення запалювальних сумішей забороняється використання металевих інструментів і приладдя, які можуть бути джерелом утворення іскор.

5. Резервуари, цистерни, бочки, інші ємності з ЛЗР та ГР, вибухові речовини зберігаються в траншеях або котлованах, обсипаних ґрунтом і укритих брезентом, обробленим вогнезахисними сумішами.

Паління, користування відкритим вогнем ближче ніж за 100 м від майданчика для приготування запалювальних сумішей забороняються.

6. Забороняється:

вести стрільбу поблизу сховищ боєприпасів, вибухових речовин і ПММ та інших легкозаймистих предметів, дерев'яних будинків (споруд), а також розташовувати поблизу них гусеничну та автомобільну техніку;

проводити вибухові (підривні) роботи, використовувати імітаційні та димові заряди, вести стрільбу з використанням трасуючих боєприпасів, холостих артилерійських пострілів, кидати вибухові пакети на ділянках місцевості з сухою рослинністю або торфом;

кидати імітаційні та димові боєприпаси, вибухові пакети на озброєння і техніку, військове майно, горючі речовини;

використовувати для миття і чищення ОВТ, обмундирування і спорядження ЛЗР і ГР;

використовувати для освітлення прилади з відкритим вогнем (свічки, саморобні світильники тощо).

XV. Вимоги пожежної безпеки під час пересування військ
автомобільним транспортом

1. Під час перевезення особового складу автомобільним транспортом призначається старший, який повинен стежити за дотриманням особовим складом вимог пожежної безпеки.

2. Під час заправлення (дозаправлення) техніка, яка заправляється паливом, встановлюється не ближче ніж за 2 м від паливозаправника (колонки). Відстань між технікою, що заправляється, та наступною технікою має бути не менше ніж 10 м. Забороняється заправлення машини під час перебування особового складу у кузові.

3. Під час масового заправлення техніки виставляється пожежний пост, забезпечений засобами пожежогасіння.

4. Для привалів обираються найбільш пожежобезпечні місця поблизу джерел води. Під час привалів виставляється пожежний пост, забезпечений засобами пожежогасіння. Розпалювати багаття дозволяється з навітряного боку на відстані не менше ніж 40 м від техніки.

Перед початком руху багаття заливаються водою та засипаються ґрунтом.

5. Паління дозволяється у спеціально визначених місцях.

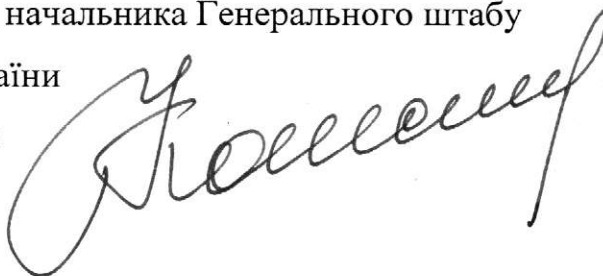
6. Під час пересування військ автомобільним транспортом забороняється:

перевозити в кузовах автомобілів особовий склад разом з боєприпасами, ПММ;

палити в транспортних засобах, запалювати в них вогонь;

використовувати відкрите полум'я для полегшення запуску двигуна.

Перший заступник начальника Генерального штабу
Збройних Сил України
генерал-полковник

І. КОЛЕСНИК

Додаток 1

до Правил забезпечення
пожежної безпеки в системі
Міністерства оборони України
(пункт 3 розділу I)

Категорії приміщень
за вибухопожежною та пожежною небезпекою

Категорія приміщення	Характеристика речовин і матеріалів, що знаходяться (зберігаються, переробляються, транспортуються) у приміщенні
1	2
А вибухопожежо- небезпечна	Горючі гази, легкозаймисті рідини з температурою спалаху не вище 28°C у такій кількості, що може утворювати вибухонебезпечні газо-, пароповітряні суміші, у разі займання яких розвивається розрахунковий надлишковий тиск вибуху у приміщенні, який перевищує 5 кПа, та/або речовини і матеріали, здатні вибухати і горіти при взаємодії з водою, киснем повітря та/або один з одним, у такій кількості, що розрахунковий надлишковий тиск вибуху в приміщенні перевищує 5 кПа
Б вибухопожежо- небезпечна	Горючі пил та/або волокна, легкозаймисті рідини з температурою спалаху вище 28°C, горючі рідини, нагріті вище температури спалаху, у такій кількості, що може утворювати вибухонебезпечні пило-, пароповітряні суміші, у разі займання яких розвивається розрахунковий надлишковий тиск вибуху в приміщенні, який перевищує 5 кПа

1	2
В пожежо- небезпечна	Горючі гази, легкозаймисті, горючі та/або важкогорючі рідини, а також речовини та/або матеріали, здатні вибухати і горіти або тільки горіти під час взаємодії з водою, киснем повітря та/або один з одним; тверді горючі та/або важкогорючі речовини і матеріали (включно з горючим пилом та/або волокнами) за умови, що приміщення, в яких вони знаходяться (зберігаються, переробляються, транспортуються), не належать до категорій А або Б і питома пожежна навантага для твердих і рідких легкозаймистих, горючих та важкогорючих речовин та/або матеріалів на окремих ділянках площею не менше 10 м ² кожна перевищує 180 МДж м ⁻²
Г помірно пожежо- небезпечна	Негорючі речовини та/або матеріали у гарячому, розпеченому та/або розплавленому стані, процес обробки яких супроводжується виділенням променистого тепла, утворенням іскор та/або полум'я; горючі гази, рідини та/або тверді речовини, що спалюються або утилізуються як паливо
Д знижено пожежо- небезпечна	Речовини та/або матеріали, що зазначені вище для категорій приміщень А, Б і В (крім горючих газів, горючих пилу та/або волокон), а також негорючі речовини та/або матеріали в холодному стані (за температури навколишнього середовища), за умов, що приміщення, в яких знаходяться (зберігаються, переробляються, транспортуються) зазначені вище речовини та/або матеріали, не належать до категорій А, Б або В

Додаток 2

до Правил забезпечення
пожежної безпеки в системі
Міністерства оборони України
(пункт 4 розділу I)

Класифікація будівельних матеріалів щодо їх пожежної небезпеки

1. Будівельні матеріали класифікують за такими показниками пожежної небезпеки: горючість, займистість, поширення полум'я поверхнею, димоутворювальна здатність та токсичність продуктів горіння.

2. Горючі будівельні матеріали поділяють на групи:

Г1 (низької горючості);

Г2 (помірної горючості);

Г3 (середньої горючості);

Г4 (підвищеної горючості).

3. Горючі будівельні матеріали за займистістю поділяють на групи:

В1 (важкозаймисті);

В2 (помірнозаймисті);

В3 (легкозаймисті).

4. Горючі будівельні матеріали за поширенням полум'я поверхнею поділяють на групи:

РП1 (не поширюють);

РП2 (локально поширюють);

РП3 (помірно поширюють);

РП4 (значно поширюють).

5. Горючі будівельні матеріали за димоутворювальною здатністю поділяють на групи:

Д1 (з малою димоутворювальною здатністю);

Д2 (з помірною димоутворювальною здатністю);

Д3 (з високою димоутворювальною здатністю).

6. Горючі будівельні матеріали за токсичністю продуктів горіння поділяють на чотири групи:

T1 (малонебезпечні);

T2 (помірnoneбезпечні);

T3 (високонебезпечні);

T4 (надзвичайно небезпечні).